



مخبره سم مالي و بانكي

به زبان ساده

ويزه افراد عادي و صاحبان تشبثات خرد، كوچك و متوسط

آمریت عمومی توسعه خدمات مالی

تهیه و تدوین: میر احمد شکیب آمر عمومی توسعه خدمات مالی

دیزاین: خالد احمد فیضی

تیراژ: ۵۰۰

سال تدوین: ۱۳۹۷

آدرس: د افغانستان بانک، ابن سینا وات، کابل - افغانستان

مقدمه

نتایج پژوهش‌های گسترده علمی در جهان نشان می‌دهد که افزایش سطح دسترسی عامه به خدمات مالی و استفاده از آن‌ها می‌تواند در کاهش میزان فقر و نابرابری عاید، پائین آوردن سطح بیکاری و کاهش شدت اثرات شاک (تکان)‌های منفی اقتصادی مؤثر باشد. بر اساس آمار موجود، در جوامعی که سطح دسترسی و استفاده مردم از خدمات مالی بیشتر است، سطح بیکاری، میزان فقر، و نابرابری عاید در آن‌ها در مقایسه با جوامعی که در آن‌ها سطح دسترسی و استفاده مردم از محصولات مالی پائینتر است، کمتر می‌باشد.

طور مثال، اگر یک دهقان به حساب پس‌انداز بانکی دسترسی داشته باشد، و در ختم هر فصل یک قسمتی از عاید ناشی از فروش حاصلات زراعتی خویش را در بانک پس‌انداز کند، وجوه پس‌انداز وی به مرور زمان تراکم کرده و افزایش خواهد یافت. در آینده، اگر در اثر خشکسالی و یا وقوع کدام آفت زراعتی، عاید ناشی از حاصلات زراعتی دهقان مذکور کاهش یابد (شاک منفی اقتصادی)، وی می‌تواند که با استفاده از پس‌انداز خویش، ضروریات اقتصادی خانواده اش را تأمین کرده و به این ترتیب، از شدت تأثیرات نامطلوب کاهش عاید خویش بالای زندگی اقتصادی خانواده اش، جلوگیری کند.

به همین گونه، دسترسی و استفاده از قرضه می‌تواند که به صاحبان تشبثات خرد، کوچک و متوسط کمک کند تا فعالیت‌های اقتصادی شان را گسترش داده و مقدار عاید شان را افزایش دهند. علاوه بر افزایش مقدار عاید، با گسترش فعالیت‌های اقتصادی تشبثات خرد، کوچک و متوسط، زمینه استخدام بهبود یافته، و به این ترتیب، میزان فقر ناشی از بیکاری کاهش خواهد یافت.

همانند پس انداز و قرضه، دسترسی و استفاده مؤثر از محصولات مالی دیگر مانند بیمه و امثال آن می تواند در زندگی اقتصادی افراد و خانواده های دارای عاید پائین و متوسط تأثیر مثبت داشته و در صورت اتفاق افتادن شاک منفی اقتصادی، از میزان اثرات نامطلوب آن بالای زندگی اقتصادی آن ها، بکاهد.

در افغانستان، متأسفانه آمار موجود نشان می دهد که از هر صد نفر نفوس بالای سن پانزده، تنها بیست و سه نفر دارای حساب بانکی می باشد. اگر این متحول را به عوض نفوس بالای سن پانزده از سطح کل نفوس سنجش کنیم، در آن صورت در هر صد نفر در کشور، تنها ده نفر آن دارای حساب بانکی می باشد. پائین بودن سطح دسترسی عامه به خدمات مالی در کشور دارای عوامل متعدد بوده که عدم آگاهی عامه از مزایای این خدمات یکی از این عوامل بوده می تواند. عدم آگاهی عامه می تواند ناشی از سطح پائین دانش مالی و نداشتن معلومات لازم راجع به خدمات مالی باشد.

دانش یا سواد مالی عبارت از دانستن و درک موضوعات و مفاهیم مالی می باشد. داشتن دانش مالی به یک شخص کمک می کند تا در زندگی مالی و روزمره ی خویش بتواند مسایلی مانند تنظیم عواید و مصارف خانواده، قرضه، بیمه، پس انداز، سنجش منفعت پس انداز و هزینه قرضه (تکثانه)، سنجش مالیه و غیره را به گونه درست تنظیم و مدیریت کرده و از مزایای خدمات مالی واقف بوده و بتواند از آن ها به نحو درست استفاده کند.

صاحب نظران امور مالی را باور براین است که افزایش سطح دانش یا سواد مالی افراد، آنها را در مدیریت و تنظیم بهتر امور مالی و اقتصادی زندگی روزمره شان کمک کرده و از مزایای خدمات مالی واقف سازد. افزایش دانش مالی مردم و آگاهی آن ها از مزایای استفاده از خدمات مالی می تواند تقاضا را به این خدمات افزایش دهد. افزایش تقاضا به خدمات مالی باعث می شود تا مؤسسات مالی بخاطر جلب مشتریان جدید، با هم رقابت کرده و تلاش کنند تا کیفیت محصولات و خدمات شان را بهبود بخشیده و با توسل به ابتکار، شیوه های جدید عرضه خدمات مالی را جستجو کنند.

با در نظر داشت اهمیت و نقش دانش مالی در افزایش دسترسی و استفاده مردم از خدمات مالی، دافغانستان بانک امیدوار است تا این کتاب رهنما بتواند در افزایش دانش مالی افراد و متشبین خرد، کوچک و متوسط ممد واقع شود. دافغانستان بانک همچنان در نظر دارد تا در آینده ی نه چندان دور، کار را روی تدوین راهبرد ملی دانش مالی آغاز کرده و با تطبیق آن به همکاری نهاد های ذیدخل دولتی و خصوصی، بتواند سطح عمومی دانش مالی شهروندان کشور را با جستجوی شیوه های مؤثر آموزشی، افزایش دهد.

این کتاب رهنما با استفاده از منابع متعدد ترتیب و تدوین گردیده و تلاش شده است تا معلومات و مفاهیم مقدماتی بانکی، مالی و بعضی از اصطلاحات مهم اقتصادی به زبان ساده و با ارایه مثال بیان گردد تا خواننده بتواند بدون رهنما آن را بیاموزد.

در خاتمه جا دارد تا از همکارانی که در تدوین این رساله همکاری نموده اند، اظهار امتنان نمائیم.

فهرست مندرجات

پول چیست؟	۱
مؤسسه مالی چیست؟	۵
بانک چیست؟	۵
نقش بانک ها در رشد اقتصادی	۸
پس انداز چیست؟	۱۱
سپرده یا امانت بانکی چیست؟	۱۲
حساب بانکی چیست؟	۱۴
محصولات و خدمات مالی در افغانستان	۱۶
حساب جاری چیست؟	۱۷
حساب پس انداز چیست؟	۱۸
حساب مدت دار (میعادی) چیست؟	۲۰
حساب مشترک چیست؟	۲۱
حساب معاش چیست؟	۲۱
شرایط افتتاح حساب در مؤسسات مالی	۲۲
نقش قرضه در بهبود اقتصاد خانواده	۲۸
وام یا قرضه بانکی چیست؟	۲۹
حد اعتباری چیست؟	۳۰
مواردی که باید قبل از درخواست قرضه به آن توجه کرد	۳۱

۳۲	 صورت حساب مالی چیست؟
۳۳	 مؤسسات مالی چرا در برابر قرضه خواهان تضمین می گردند؟
۳۳	 قرضه مصون و قروض غیر مصون
۳۴	 قرضه تجارتي چیست؟
۳۴	 قرض اضافه برداشت چیست؟
۳۵	 قرضه مصرفی چیست؟
۳۶	 قرضه معلم چیست؟
۳۶	 اعتبار نامه یا لیتر آف کریدت چیست؟
۳۸	 تضمین نامه بانکی (بانک گرانتي) چیست؟
۴۰	 قرضه مسکن چیست؟
۴۱	 درجه اعتباری چیست؟
۴۱	 پیشینه اعتباری چیست؟
۴۳	 بانکداری از طریق موبایل چیست؟
۴۵	 بانکداری از طریق انترنت یا آنلاین چیست؟
۴۶	 بانکداری اسلامی چیست؟
۵۱	 کارت اعتباری یا کریدت کارت چیست؟
۵۵	 دبت کارت چیست؟
۵۷	 کارت پیش پرداخت چیست؟
۵۹	 ماشین خود کار صرافى چیست؟
۶۲	 ماشین پرداخت در محل فروش یا پاس (POS) چیست؟

۶۴		موبایل منی چیست؟
۶۷		انتقال پول
۶۸		خدمات نگهداری اشیای گران بها
۶۸		صرافی یا خدمات مبادله اسعار چیست؟
۶۹		صورتحساب یا استیمنت بانکی چیست؟
۶۹		منفعت یا تکتانه بانکی چیست؟
۷۶		بیمه سپرده ها چیست؟
۷۷		ثبت اعتبارات عامه چیست؟
۷۷		موارد ضروری که باید هنگام انتخاب مؤسسه مالی و استفاده از محصولات مالی مدنظر قرار داد
۸۱		مکلفیت های مؤسسات مالی در برابر مشتریان شان کدام ها اند؟
۸۳		چگونه از یک مؤسسه مالی شکایت کنیم؟
۸۳		بیمه چیست؟
۸۵		تولید ناخالص داخلی چیست؟
۸۶		تورم پولی یا انفلاسیون چیست؟

پول چیست؟

پول عبارت از معیار تعیین و سنجش ارزش، وسیله مبادله، و ذخیره و نگهداری ارزش می باشد. به اساس تعریف فوق، وظایف پول قرار ذیل می باشند.

- **معیار تعیین و سنجش ارزش:** به کمک پول می توانیم تا ارزش اجناس و خدمات مختلف را به آسانی تعیین کرده و سنجش کنیم. طور مثال فرض کنید که یک دهقان در ختم یک فصل، هزار سیر گندم تولید کرده است. دهقان مذکور ناگزیر است غرض فروش حاصلات گندم خویش، ارزش آن را به پول تعیین کرده و سنجش کند. وی می تواند که به آسانی ارزش گندم تولید شده خویش را به کمک پول تعیین کند. از این رو، پول بهترین و آسان ترین وسیله موجود برای سنجش و تعیین ارزش می باشد.
- **وسیله مبادله:** بعد از این که به کمک پول ارزش اجناس و خدمات تعیین گردید، بعداً پول می تواند که من حیث وسیله مبادله عمل کند. پول من حیث وسیله مبادله به ما کمک می کند تا اجناس و خدمات را در برابر پول خرید و فروش کنیم. در مثال فوق، در صورتی که ما بخواهیم از دهقان موصوف گندم خریداری کنیم، در بدل گرفتن گندم، به وی پول می دهیم. به این ترتیب، جنس در برابر پول خرید و فروش گردیده و پول به حیث وسیله مبادله عمل می کند.

- **ذخیره و نگهداری ارزش:** به کمک پول می توانیم که ارزش های اقتصادی را ذخیره و نگهداری کنیم. طور مثال، اگر ارزش یک سیر گندم را دهقان مذکور 100 افغانی تعیین کرده و قیمت گذاری کند، و سپس آن را به فروش برساند، در مقابل ارزش گندم فروخته شده، موصوف پول دریافت کرده و به کمک پول می تواند که ارزش بدست آمده از گندم تولید شده خویش را ذخیره و نگهداری کند. در صورتی که پول نتواند ارزش اقتصادی را ذخیره کند، مورد مبادله قرار گرفته نمی تواند. دهقان مذکور وقتی حاضر می گردد تا گندم خویش را به پول بفروشد که پول بتواند ارزش گندم اش را ذخیره و نگهداری کند.

1. ارزش پول: پول دارای دو نوع ارزش (ارزش داخلی و ارزش خارجی) می باشد. ارزش داخلی پول به معنی قدرت خرید پول می باشد که با یک مقدار معین پول چه مقدار از اجناس و خدمات خریداری شده می تواند. نکته مهم در رابطه به ارزش داخلی پول این است که بعد از گذشت یک مدت، آیا با همان مقدار پول، عین مقدار اجناس و خدمات خریداری شده می تواند یا خیر؟

طور مثال، اگر قیمت یک سیر گندم در ماه حمل سال 1397 برابر به 100 افغانی باشد، در صورتی که چند ماه بعد، قیمت یک سیر گندم باز هم 100 افغانی باشد، در این صورت ارزش داخلی پول حفظ گردیده است. به این معنی که پول قدرت خرید خود را از دست نداده است. اما اگر قیمت یک سیر گندم به 105 افغانی افزایش یافته باشد، به این معنی است که عین مقدار گندم را نمی توان با 100 افغانی خریداری کرد، بلکه باید پول بیشتر برای خرید عین مقدار گندم پرداخت کرد. در این صورت می توان گفت که ارزش پول در برابر جنس به صورت نسبی کاهش یافته است. این موضوع را با جزئیات آن در بخش های بعدی مورد مطالعه قرار خواهیم داد.

ارزش خارجی پول به این معنی است که با چند واحد از پول ملی می توان یک واحد از پول خارجی را خریداری کرد. به گونه ی مثال، چند افغانی نیاز است تا بتوان یک دالر امریکایی یا یک پوند انگلیسی را خریداری کنیم. ارزش خارجی پول از طریق نرخ مبادله مطالعه می گردد.

در پهلوی ارزش داخلی و خارجی پول، یک نوع ارزش دیگر به نام ارزش اسمی پول نیز وجود دارد. ارزش اسمی پول عبارت از رقمی است که در روی پول نوشته می باشد. مانند: 1، 2، 5، 10، 20، 50، 100، 500 و 1000 افغانی.

2. اشکال پول: در حال حاضر در جهان پول به اشکال مختلف وجود داشته که از آن جمله پول کاغذی (بانکنوت) و سکه از رایج ترین و تاریخی ترین نوع آن ها می باشد. بانک نوت و سکه را با جزئیات آن در ذیل به تعریف می گیریم.

1.2. پول کاغذی یا بانک نوت: پول کاغذی یک سند قابل معامله قانونی و تعهدی

بوده که بانک های مرکزی آن را نشر می کنند.

- سند قابل معامله: از آن جائیکه از پول کاغذی در معاملات اقتصادی غرض خرید و فروش استفاده شده و قابل معامله در برابر اجناس و خدمات می باشد، به همین دلیل به آن سند قابل معامله گفته می شود.
- سند قانونی: چون پول یک کشور به اساس قانون توسط بانک مرکزی معرفی می گردد، بناً به پول کاغذی سند قانونی گفته می شود.
- سند تعهدی: بانک مرکزی منحصیث ناشر و وزارت مالیه به نمایندگی از دولت تعهد می سپارند که هنگام مطالبه، ارزش اسمی بانکنوت را به دارنده یا دریافت کننده آن تأدیه کنند.

2.2. مسکوکات فلزی: مسکوکات جمع سکه بوده و از فلز ساخته می شوند. در

بسیاری کشور های جهان، پول خرد به شکل سکه ضرب گردیده و نشر می گردد. سکه هم مانند پول کاغذی، پول قابل معامله قانونی و تعهدی بوده که بانک مرکزی آن را ضرب و نشر می کند.

3. پول نقد: پول نقد عبارت از پول کاغذی و سکه بوده که به صورت فیزیکی نزد افراد

وجود داشته و در خرید و فروش اجناس و خدمات از آن به صورت مستقیم استفاده می شود. هم چنان پول های که در حسابات جاری و پس انداز نزد بانک ها نگهداری شده، نیز می توانند که منحصیث پول نقد تعریف گردند. زیرا از لحاظ درجه نقدینگی (تبدیل کردن آن به پول نقد)، دارای نقدینگی درجه دوم بعد از پول نقد بوده و به آسانی از حساب برداشت گردیده و به پول نقد تبدیل شده می تواند.

مؤسسه مالی چیست؟

مؤسسه مالی عبارت از مؤسسه ایست که وساطت (واسطه) مالی را میان مردم و سرمایه گذاران (تجار و صاحبان صنایع) انجام می دهد. وساطت مالی به معنی دریافت پول از مردم به شکل سپرده (امانت) و فراهم کردن امکانات مالی به شکل قرض به سرمایه گذاران و افراد نیازمند به پول، می باشد.

مؤسسات مالی موجود در افغانستان شامل بانک ها، مؤسسات قرض های کوچک، مؤسسات پول الکترونیک و شرکت های بیمه می باشند. قابل یاد آور است که الزاماً همه مؤسسات مالی سپرده دریافت نکرده و قرض نمی دهند.

بانک چیست؟

بانک یک مؤسسه وساطت کننده مالی بوده که سپرده های مشتریان را پذیرفته و امکانات مالی را به شکل قرض در اختیار تجار، صاحبان صنایع و افراد قرار می دهد.



با پذیرفتن سپرده های مشتریان، بانک ها در حقیقت از مشتریان شان قرض می گیرند. به این ترتیب، سپرده ها، بدهی یا دین بانک ها را تشکیل می دهند که هنگام مطالبه مشتریان، بانک ها مکلف به بازپرداخت آن می باشند.

بانک ها هم چنان خدمات ارزشمند دیگری مانند، انتقال پول، صدور تضمین نامه های بانکی، مبادله ارز (اسعار)، نگهداری اشیای قیمتی و اسناد بهادار مانند اسناد مالکیت جایداد، اسناد سهم، طلا و سایر جواهرات با ارزش را به مردم فراهم می سازند.

در کل بانک ها را می توان به سه دسته، بانک های مرکزی، بانک ها تجارتي و بانک های سرمایه گذاری تقسیم کرد. در ذیل به صورت فشرده، هر یک از این بانک ها را به معرفی می گیریم.

1. بانک مرکزی: بانک مرکزی یک نهاد پولی دولتی بوده که سیاست پولی و ارزی

یک کشور را تدوین و اجراء کرده و هم چنان نظام بانکی را از لحاظ مقرراتی تنظیم و نظارت می کند. به این ترتیب، بانک مرکزی مسئول عرضه پول، ثبات پولی، ثبات سطح قیمت های داخلی، مدیریت ذخایر ارزی (اسعاری) و ثبات سکتور مالی بانکی می باشد.

هدف اساسی بانک مرکزی حصول و حفظ ثبات سطح قیمت های داخلی می باشد. بانک مرکزی هم چنان آخرین مرجع قرض دهنده به نظام بانکی در حالت های بحران مالی می باشند. بانک مرکزی در کشور های پیشرفته، نهاد ملی مستقل و به دور از مداخلات سیاسی حکومت می باشد.

در افغانستان، د افغانستان بانک، بانک مرکزی کشور بوده که در سال 1318 هجری شمسی تأسیس گردیده است. مطابق ماده دوازدهم قانون اساسی کشور، "د افغانستان بانک، بانک مرکزی دولت و مستقل می باشد. نشر پول و طرح و تطبیق سیاست های پولی کشور، مطابق به احکام قانون، از صلاحیت بانک مرکزی می باشد." هم چنان،

د افغانستان بانک بر مبنای قانون خویش (قانون د افغانستان بانک)، صلاحیت و مسئولیت منحصر به فرد نظارت از همه فعالیت های بانکهای میجوز در کشور را داشته و از آن ها نظارت می کند.

ر افغانستان، همه بانک ها، اعم از بانک های خصوصی و دولتی، جواز فعالیت شان را مطابق قانون از د افغانستان بانک که بانک مرکزی کشور می باشد، دریافت می کنند. تمامی بانک های میجوز در کشور مکلف اند تا از همه قوانین و مقررات نافذه بانکی که توسط د افغانستان بانک وضع می گردد، پیروی کرده و فعالیت های خویش را مطابق آن انجام دهند.

2. **بانک تجارتي:** بانک تجارتي به بانکی گفته می شود که سپرده های پولی مشتریان را دریافت کرده و امکانات مالی را به شکل قرض های معمولاً کوتاه و متوسط مدت در اختیار تجار، صاحبان صنایع و افراد قرار می دهد. بانک تجارتي در برابر قرض هایی که اعطا می کند، منفعت دریافت کرده که به آن تکتانه گفته می شود. بانک های که در افغانستان فعالیت دارند، همه بانک تجارتي اند. بانک های تجارتي با تخصیص مؤثر منابع مالی به سکتور خصوصی، بستر مالی رشد اقتصادی را فراهم می سازند. هم چنان بانک های تجارتي می توانند که به صورت اختصاصی مانند بانک های زراعتی، بانک های انکشاف صادرات، بانک های صنعتی، و نظایر آن وجود داشته و فعالیت کنند.

3. **بانک سرمایه گذاری:** بانک سرمایه گذاری مؤسسه مالی ایست که مجموعه ای از خدمات مالی مانند مشوره دهی مالی، ظهر نویسی اسناد بهادار، صدور اسناد سهم و اوراق قرضه، و خرید و فروش اسناد بهادار را به مشتریان اش که شرکت های بزرگ و دولت می باشند، انجام می دهد. بانک سرمایه گذاری شرکت ها را کمک می کند تا به بازار های مالی دسترسی پیدا کرده و اسهام و اوراق قرضه ایشان را غرض جمع آوری سرمایه در بازار به فروش برسانند. به گونه ی مثال، اگر یک شرکت بزرگ

تولید کمپیوتر در یک کشور بخواهد تا به ارزش یک میلیارد دالر اوراق قرضه در بازار به فروش رسانیده و به واسطه پولی که بدست می آورد فعالیت خویش را گسترش دهد، به بانک سرمایه گذاری مراجعه کرده تا اوراق قرضه اش را به فروش رسانیده و کارهای اداری، حسابداری و حقوقی آن را تنظیم کند. بانک سرمایه گذاری علاوه بر این به حیث مشاور مالی نهادها و ظهر نویسی اسناد بهادار نیز خدمت می کند. برخلاف بانک تجاری، بانک سرمایه گذاری سپرده های مردم را دریافت نکرده و به تثبیت امکانات مالی را به شکل قرض مانند بانک های تجاری فراهم نمی سازد.

نقش بانک ها در رشد اقتصادی

بانک ها با بسیج و جلب پس انداز های مردم و تخصیص آن به شکل قرض به تجار و صاحبان صنایع، مشکل کمبود سرمایه آن ها را برطرف کرده و زمینه رشد فعالیت های اقتصادی را فراهم می سازند. هم چنان، آن ها با صادر کردن اعتبار نامه های بانکی، زمینه رشد تجارت بین المللی را مساعد می سازند. در صورتی که بانک ها وجود نداشته باشند، پس انداز های مردم را کد مانده و زمینه بسیج و تخصیص مؤثر آن ها در اقتصاد میسر نمی باشد. در این صورت پرسشی که مطرح می گردد این است که مردم با پس انداز های را کد شان چه خواهند کرد و از جانب دیگر سرمایه گذاران و متشبین مشکل کمبود سرمایه ی مورد ضرورت شان را چگونه برطرف خواهند ساخت. در اینجا، تلاش خواهیم کرد تا نقش بانک ها را منحصراً وساطت کننده گان مالی و تأمین کننده گان مصونیت سپرده های مردم در جامعه به صورت فشرده توضیح دهیم.

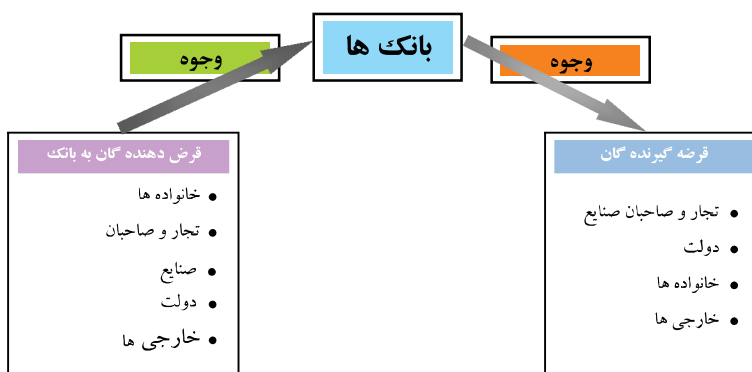
1. بانک ها منحصراً وساطت کننده گان مالی: اولین نقش منحصراً به فرد بانک ها

از لحاظ تاریخی عبارت از وساطت مالی می باشد. وساطت مالی به این مفهوم است که بانک ها پول را از پس انداز کننده گان به شکل سپرده یا امانت دریافت کرده و به تجار و صاحبان صنایع به شکل قرضه، تخصیص می دهند. از این رو بانک ها منحصراً مؤسسات مالی میان پس انداز کننده گان و متشبین قرار گرفته و زمینه تحرک پس

انداز ها و تخصیص آن را به شکل قرض در اقتصاد فراهم می سازند. باید بخاطر داشت که بانک ها نظر به اعتمادی که نزد مردم در جامعه دارند، می توانند که پس انداز های مردم را جلب کنند.

به گونه ی مثال، اگر یک شرکت به هدف گسترش فعالیت هایش به صد میلیون افغانی قرضه ضرورت داشته باشد، شاید شرکت مذکور نتواند این مبلغ را به شکل قرضه از یک شخص عادی دریافت کند. اگر شخصی هم پیدا شود که مبلغ متذکره را داشته باشد، شاید موصوف به دلیل عدم اعتماد به شرکت مذکور، ترس از عدم حصول دوباره پول خویش، عدم توافق روی مقدار منفعت، عدم رضایت در مدت قرض و بعضی دلایل دیگر، حاضر نشود تا به شرکت مورد نظر قرض دهد. به همین گونه، اگر مثال خویش را با در نظر داشت موجودیت ده ها هزار شرکت و میلیون ها تن پس انداز کننده در یک کشور که همدیگر خویش را نشانند، و دارای شرایط بسیار مختلف از هم باشند، توسعه دهیم، در خواهیم یافت که بدون موجودیت بانک ها، پس انداز کننده گان و متشبین نیازمند به پول بصورت مستقیم نمی توانند تا به هم اعتماد کرده و روی شرایط قرضه به گونه انفرادی و بدون هیچ نوع مشکلی به توافق برسند. به این ترتیب، رشد اقتصادی افزایش نیافته و منابع اقتصادی نیز راکد یا بدون استفاده باقی خواهند ماند. از همینجاست که بانک ها وارد عمل شده و با ایفای نقش وساطت کننده، پس انداز های میلیون ها شخص و خانواده را جمع آوری کرده و به هزاران شخص و شرکت نیازمند، قرض می دهند. به این ترتیب، بانک ها زمینه ساز تحرک وجوه مالی به شکل پس انداز و تبدیل کردن این وجوه به قرضه به افراد و شرکت های نیازمند گردیده و در رشد اقتصادی سهم می گیرند. برای درک بهتر نقش بانک ها منحیث وساطت کننده گان مالی، جریان وجوه (پول) میان پس انداز کننده گان، بانک ها، و سرمایه گذاران را در شکل ذیل می توان ملاحظه کرد.

شکل 1: جریان وجوه (پول) با وساطت بانک ها



قسمی که در شکل 1 دیده می شود، پس انداز کننده گان که شامل خانواده ها، شرکت ها، دولت و خارجی ها می باشند، پس انداز های شان را در بانک نگهداری کرده و به شکل قرضه دهنده به بانک ها ظاهر می شوند. به این گونه جریان وجوه یا پول از پس انداز کننده گان به بانک ها صورت می گیرد. بانک ها دوباره یک قسمت از این پول ها را به شکل قرض در اختیار نیازمندان سرمایه و پول که شامل تجار و صاحبان صنایع، دولت، خانواده ها و خارجی ها می گردد، قرار می دهند. جریان دوران وجوه با وساطت بانک ها در حقیقت نشان می دهد که چگونه پول به شکل سپرده در اختیار بانک ها قرار گرفته و بانک ها دوباره آن را چگونه در اختیار نیازمندان سرمایه قرار می دهند. موجودیت خانواده ها، تجار و صاحبان صنایع، دولت و خارجی ها هم در طرف پس انداز کننده گان و هم در طرف قرض گیرنده گان به این معنی است که یک قسمتی از خانواده ها، خارجی ها و تجار و صاحبان صنایع دارای پس انداز بوده، در حالیکه یک قسمت دیگر شان نیازمند قرض می باشند. دولت هم به همین گونه می تواند دارای پس انداز باشد و به شکل پس انداز کننده ظاهر شود، و یا مشکل مالی داشته و نیازمند قرضه باشد.

2. تأمین مصونیت سپرده های مردم: اگر افراد پول خویش را در خانه نگهداری

کنند، همیشه به فکر محافظت از آن بوده و تلاش می کنند تا پول شان از خطراتی چون سرقت، آتش سوزی، و رویداد های طبیعی چون سیلاب مصون باشد. معمولاً در جوامع مختلف، با نگهداری پول در خانه، خطرات سرقت های مسلحانه بیشتر می گردد. این امر از یک سو باعث افزایش تشویش افراد و خانواده ها شده و از جانب دیگر پولی که در خانه نگهداری می گردد، از لحاظ اقتصادی راکد مانده، و نه تنها ارزش خویش را به مرور زمان از دست خواهد داد، بلکه چنین پولی نمی تواند نقش بالقوه خود را در رشد اقتصادی ایفاء کند.

با سپرده گذاری و نگهداری پول در بانکها، بانکها مسئولیت محافظت پول افراد را در برابر خطراتی چون سرقت، آتش سوزی و رویداد های طبیعی به عهده گرفته، و با تخصیص یک بخشی از آن به شکل قرض به متشبین، زمینه رشد و شکوفایی اقتصادی را فراهم می سازند.

پس انداز چیست؟

پس انداز عبارت از آن قسمتی از عاید است که از مصرف باز می ماند. معمولاً کسانی که عاید شان نسبت به مصرف شان بیشتر باشد، پول مازاد مصرف خویش را پس انداز می کنند. برعکس، کسانی که مصرف شان نسبت به عاید شان بیشتر باشد، آنها پس انداز نتوانسته، بلکه شاید برای رفع ضروریات خویش، از دوستان و یا مؤسسات مالی قرض اخذ کنند.

در صورتی که شما ماهانه پس انداز کرده بتوانید، می توانید پول تان را در خانه و یا در بانک نگهداری کنید. اگر شما پول تان را در خانه پس انداز کنید هیچ گونه نفع از آن بدست نخواهید آورد، بلکه، حتی پول شما می تواند در معرض خطراتی چون سرقت، آتش سوزی، و حادثات طبیعی چون سیلاب ها قرار گرفته و بدیهی است که امکانات پیش گیرانه شما نسبت به بانک ها در همچو موارد کمتر می باشد. اما اگر شما پول تان را در بانک نگهداری کنید، شما می توانید

یا آن را در حساب پس انداز و یا هم در حساب جاری نگهداری کنید. اگر شما پول تان را در حساب پس انداز نگهداری کنید، بانک به شما منفعت پرداخت خواهد کرد. منفعت پس انداز عبارت از پولیست که بانک به شما به خاطر استفاده از پول پس انداز تان در ختم یک دوره می پردازد.

اگر شما بنابر هر دلیلی نمی خواهید تا منفعت به شکل تکتانه دریافت کنید، در آن صورت شما می توانید که پول تان را در حساب جاری نگهداری کنید. بانک ها به حساب جاری هیچ نوع منفعتی پرداخت نمی کنند. در حساب جاری، شما هر لحظه ای که خواسته باشید، به پول تان دسترسی خواهید داشت. در حساب جاری فقط شما می توانید پول تان را با اطمینان کامل در بانک نگهداری کنید تا از خطراتی چون سرقت، آتش سوزی و آفات طبیعی مصون باشد. قابل یاد آوریست که شما می توانید پول تان را در حساب سرمایه گذاری اسلامی پس انداز کرده و در ختم یک دوره از آن منفعت حلال که به اساس اصول شریعت دین مبین اسلام تعیین می شود، دریافت کنید.

سپرده یا امانت بانکی چیست؟

سپرده های بانکی که به آن امانات بانکی نیز گفته می شود، عبارت از پول های اند که در بانک ها نگهداری می شوند. سپرده های بانکی می تواند که پول افراد عادی، تجار و صاحبان صنایع، خارجی ها، مؤسسات دولتی و غیر دولتی و از سایر مؤسسات اقتصادی و مالی باشد. سپرده های موجود نزد یک بانک بدهی یا دین آن بانک بوده که هنگام تقاضای صاحبان آن، بانک مکلف است تا آن را به صاحبان آن مسترد کند.

به همین ترتیب، سپرده گذاری عبارت از واریز کردن (جمع کردن) پول در حساب بانکی می باشد. سپرده گذاری می تواند که با پول نقد، توسط چک، و یا انتقال پول از حساب دیگری صورت گیرد.

در کل سپرده های بانکی به سه دسته، سپرده های جاری، سپرده های پس انداز و سپرده های مدت دار تقسیم می شوند.

1. سپرده جاری: سپرده جاری عبارت از پولی است که مشتری نزد بانک به امانت گذاشته و هنگام درخواست، بانک باید بلادرنگ آن را به مشتری پرداخت کند از این که در سپرده جاری مدتی که مشتری سپرده خود را نزد بانک نگهداری می کند، معین نبوده، و حسب تقاضا می تواند آن را از بانک اخذ کند. از همین رو، بانک ها به سپرده های جاری منفعت پرداخت نمی کنند.

2. سپرده پس انداز: سپرده پس انداز، سپرده ایست که مشتری پول خویش را نزد بانک به امانت گذاشته و در مقابل منفعت بدست می آورد. از اینکه در سپرده پس انداز مشتری می تواند پول خویش را هنگام ضرورت برداشت کند، از همین رو در مقایسه با سپرده مدت دار، منفعت کمتر به آن پرداخت می شود. قابل ذکر است که برداشت پول در سپرده پس انداز در مقایسه با سپرده جاری کمتر و محدود تر می باشد.

3. سپرده مدت دار یا میعادی: سپرده مدت دار که به آن سپرده ثابت نیز گفته می شود، سپرده ایست که مشتری موافقت می کند تا پول خویش را برای یک مدت معین در اختیار بانک قرار دهد. در مقابل، بانک تعهد می کند که در مدت سررسید، اصل پول و منفعت آن را به مشتری پرداخت می کند.

سپرده مدت دار در مقایسه با حساب پس انداز منفعت بلندتر دریافت می کند. زیرا، سپرده مدت دار به صاحب آن حسب موافقت قبلی اجازه نمی دهد تا از حساب خویش الی ختم یک دوره معین پول برداشت کند. هم چنان، فیصدی منفعت سپرده های مدت دار، ثابت بوده و الی ختم دوره تعیین شده، تغییر نمی کند. به این ترتیب، پائین آمدن فیصدی منفعت در بازار نمی تواند که دارندگان حسابات میعادی را الی

ختم میعاد تعیین شده، متأثر سازد. در صورتی که یک شخص بخواهد تا قبل از موعد سررسید سپرده خویش، بیشتر از یک حد تعیین شده، پول برداشت کند، مؤسسه مالی از آن فیس اخذ خواهد کرد، اما بعضاً بانک ها اجازه برداشت پول از حسابات میعادی را با تعداد معاملات محدود در یک دوره می دهند.

چرا مؤسسات مالی به سپرده های پس انداز و مدت دار منفعت پرداخت می کنند؟

مؤسسات مالی برای اینکه مشتریان شان را تشویق کنند تا پول های شان را در حسابات پس انداز و مدت دار نگهداری کرده و از آن کمتر استفاده کنند، به آن ها منفعت پرداخت می کنند که به آن تکتانه گفته می شود. هم زمان با آن، مؤسسات مالی بخشی از پول موجود در حسابات پس انداز و مدت دار را مطابق قانون به تجار و صاحبان صنایع در برابر دریافت منفعت قرض داده که یک فیصدی معینی از این منفعت را دوباره به مشتریان شان پرداخت می کنند.

حساب بانکی چیست؟

حساب بانکی محل مصون و قابل اعتماد برای نگهداری پول می باشد. مردم می توانند تا در حساب بانکی پول خویش را نگهداری کرده و معاملات مالی مانند واریز (اضافه یا جمع کردن) و برداشت پول از حساب، انتقال پول به داخل و خارج از کشور و امثال آن را انجام دهند. با استفاده از حساب بانکی، افراد می توانند تا معاملات مالی خویش را به صورت بسیار منظم انجام داده و ثبت کنند.

مهمترین نوع معاملات بانکی که با استفاده از حساب بانکی صورت گرفته می تواند عبارت اند از:

- واریز کردن پول نقد به حساب بانکی
- برداشت پول نقد از حساب بانکی

- انتقال پول از یک حساب بانکی به حسابات بانکی اشخاص دیگر
- دریافت پول به حساب بانکی از حسابات بانکی اشخاص دیگر

در انجام معاملات با استفاده از حساب بانکی سه اصطلاح خیلی ها مورد استفاده بوده که در ذیل تشریح می گردند.

1. دبت کردن حساب: دبت به معنی کاستن یا کم کردن پول از حساب بانکی می باشد. اگر شما از حساب تان پول برداشت کرده و یا برای پرداخت مصارف تان از آن استفاده کنید، در این حال بانک حساب شما را دبت یا کم می کند. وقتی به شما گفته می شود که حساب شما دبت گردیده است، به این معنی است که از حساب شما پول برداشت یا وضع گردیده است. طور مثال، اگر شما در حساب تان 20,000 افغانی داشته باشید و بخواهید تا مبلغ 5,000 افغانی از آن برداشت کنید، با برداشت پول، حساب شما به اندازه مبلغ برداشت شده، دبت یا کم می گردد.

2. کریدت کردن حساب: کریدت به معنی واریز یا جمع شدن پول به حساب بانکی می باشد. وقتی شما به حساب بانکی تان پول اضافه کنید، به آن کریدت می گویند. یعنی در حساب شما پول واریز یا جمع شده است. طور مثال، اگر شما به حساب تان 1000 افغانی جمع کنید، حساب شما به همین اندازه کریدت می گردد.

3. بیلانس: بیلانس عبارت از پول موجود در حساب بانکی در یک مقطع زمانی بوده و از تفاوت میان دبت و کریدت یا واریز کردن و برداشت پول به دست می آید. طور مثال، احمد در هنگام افتتاح حساب بانکی خویش، مبلغ 10,000 افغانی پول کریدت نموده و به مدت یک ماه آن را نگهداری کرده است. حالاً وی می خواهد که مبلغ 3,000 افغانی را غرض مصارف شخصی خویش به طور نقد برداشت کند. در صورتی که موصوف مبلغ متذکره را برداشت کند، حساب وی به اندازه 3,000 افغانی دبت گردیده و پول باقیمانده

یا موجود در حساب بانکی اش مبلغ 7,000 افغانی خواهد بود. پس بیلانس موجود وی بعد از برداشت مبلغ متذکره، 7,000 افغانی خواهد بود.

بیلانس نمونه

تاریخ	تفصیل معاملات	کریدت (جمع کردن پول در حساب)	دبت (برداشت پول از حساب)	بیلانس (تفاوت بین کریدت و دبت)
1387/4/1	سپرده گذاری نقدی توسط احمد	10,000		10,000
1387/5/1	برداشت نقدی توسط احمد		3000	7,000

محصولات و خدمات مالی در افغانستان

در افغانستان، بانک های تجارتي، مؤسسات قرضه های کوچک و مؤسسات پول الکترونیک محصولات و خدمات مختلف و متنوع مالی را عرضه می کنند. این محصولات و خدمات مالی شامل حساب جاری، حساب پس انداز، حساب مدت دار، حسابات مشترک، حساب معاش، قرضه تجارتي، قرضه اضافه برداشت، قرضه مصرفی، قرضه زراعتی، قرضه معلم، اعتبار نامه بانکی، تضمین بانکی، محصولات مختلف بانکداری اسلامی، انتقال داخلی و خارجی پول، خدمات مبادله پول های خارجی، بانکداری از طریق انترنت، بانکداری از طریق تلفون موبایل، کارت اعتباری، دبت کارت، کارت پیش پرداخت، صندوق مصون نگهداری اشیای قیمتی و اسناد با ارزش، ماشین خودکار صراف، ماشین پاس، و خدمات موبایل منی می گردند. علاوه بر آن شرکت های بیمه که جواز فعالیت شان را از وزارت مالیه بدست می آورند، خدمات مختلف بیمه مانند بیمه سفر، بیمه صحت، بیمه حریق، بیمه حادثات، بیمه اموال تجارتي و امثال آن را عرضه می کنند.

حساب جاری چیست؟

حساب جاری، حسابی برای نگهداری سپرده های جاری بوده، که مشتری هر زمانی که خواسته باشد، به پول خود دسترسی داشته و از آن برداشت کرده می تواند. از حساب جاری، مشتری می تواند به منظور معاملات مالی روزمره مانند جمع نمودن پول یا سپرده گذاری، برداشت پول، انتقال پول به داخل و خارج و نیز دریافت پول از داخل و خارج استفاده کند. از اینکه در حساب جاری دسترسی مشتری به پولش بلادرنگ می باشد، از همین رو، بانک ها هیچ گونه منفعتی به دارنده گان حسابات جاری پرداخت نمی کنند.

بعضی از مؤسسات مالی از حساب جاری ماهانه فیس معین اخذ نموده و این فیس می تواند از یک مؤسسه مالی تا مؤسسه مالی دیگر متفاوت باشد.

به هدف ایجاد سهولت بیشتر به مشتریان، بانک ها معمولاً به دارنده گان حساب جاری حسب درخواست، دبت کارت توزیع نموده که با استفاده از آن، مشتری می تواند که بدون رفتن به نمایندگی بانک، از ماشین خودکار صرافی یا ATM پول برداشت کند. هم چنان با استفاده از دبت کارت، مشتری می تواند که بدون پرداخت پول نقد، در فروشگاه های که ماشین پاس وجود دارد، مستقیماً و به بسیار آسانی از حساب جاری خویش پول اشیای خریداری شده را پرداخت کند. مزید بر آن، مشتری می تواند که با استفاده از چک بانکی که از جانب بانک به وی در برابر قیمت معین داده می شود، به شخص دیگری پول بپردازد.

در کُل، با استفاده از حساب جاری مشتری می تواند از خدمات بانکی ذیل مستفید گردد:

- واریز نمودن پول در حساب بانکی
- نگهداری پول در حساب بانکی
- برداشت پول نقد از حساب بانکی هنگام ضرورت و عندالمطالبه با استفاده از نمایندگی بانکی، و ماشین خودکار صرافی
- دریافت پول به حساب بانکی از داخل و خارج از کشور

- ارسال پول از طریق حساب بانکی به داخل و خارج از کشور
- صادر نمودن چک به غرض تأدیه بل ها و نیز پرداخت پول به اشخاص دیگر
- پرداخت پول از طریق دبت کارت
- انتقال و پرداخت پول با استفاده از تلفون موبایل (بانکداری با استفاده از تلفون موبایل)
- چک نمودن بیلانس با استفاده از تلفون موبایل، انترنت، ماشین خودکار صرافی و نمایندگی بانک

حساب پس انداز چیست؟

حساب پس انداز از جمله حسابات مروج بانکی بوده که مشتری در آن پول خویش را در برابر دریافت منفعت نگهداری نموده و هنگام ضرورت، با اطلاع قبلی به مؤسسه مالی، می تواند از حساب خویش پول برداشت کند. با آنکه مؤسسات مالی به حسابات پس انداز منفعت پرداخت می کنند، اما منفعتی که به حسابات پس انداز داده می شود، در مقایسه با منفعتی که به حسابات مدت دار پرداخت می شود، پائین تر می باشد. زیرا در حساب پس انداز، مشتری می تواند که از حساب خویش ماهانه تا یک حد معین پول برداشت کند. در حالی که در حسابات مدت دار، شخص برای مدت معین به آسانی اجازه استفاده از پول خود را نخواهد داشت. مؤسسات مالی، تعداد برداشت های ماهوار دارندگان حسابات پس انداز را تعیین کرده تا مشتریان بتوانند در یک ماه صرف چند مرتبه از حساب خویش پول برداشت کنند.

حساب پس انداز یک حساب مصون برای حفظ ارزش و نگهداری پول بوده که در آینده یک شخص می تواند از آن مصارف پلان شده (مانند مصارف تحصیل فرزندان) و یا هم مصارف غیر پلان شده (مانند مصارف بهداشتی) زندگی خویش را بپردازد. بدون داشتن حساب پس انداز، افراد پولی را که در آینده نزدیک نمی خواهند مصرف کنند، بدیل خوب برای نگهداری آن نخواهند داشت. نگهداری پول نقد در خانه و یا جای دیگر به غیر از مؤسسات مالی به دلایل خطرات سرقت و نظیر آن توصیه نمی شود. اما حساب پس انداز به ما کمک می کند تا برای

برنامه های آینده خویش، پول ذخیره کرده و یا در صورت وقوع ضرورت های غیر پیش بینی شده مانند مریضی و یا فوت یکی از اعضای خانواده، بیکاری، و مانند آن، از آن استفاده کنیم. حساب پس انداز با دادن منفعت به افراد کمک می کند تا پول آن ها رشد کند. فیصدی منفعت که به حسابات پس انداز داده می شود وقتاً فوقتاً نظر به فیصدی منفعت بازار تغییر کرده و ثابت نمی باشد.



مزایای حساب پس انداز:

- محل مصون برای نگهداری پول و جلوگیری از خطرات سرقت، آتش سوزی و غیره.
- ذخیره پول برای پرداخت مصارف ضروری پیش بینی شده آینده مانند مصارف تحصیل و عروسی فرزندان و مصارف غیر پیش بینی شده در آینده مانند مصارف بهداشتی و غیره.
- رشد مقدار پول با دریافت منفعت و جلوگیری از کاهش ارزش پول پس انداز شده به صورت نسبی.
- اجازه برداشت پول هنگام ضرورت

حساب مدت دار (میعادی) چیست؟

حساب میعادی یا مدت دار عبارت از حسابی است که مشتری موافقت می کند تا پول خویش را در آن برای یک مدت معین در برابر دریافت منفعت ثابت نزد مؤسسات مالی نگهداری کند. مؤسسه مالی، در مقابل تعهد می کند که هنگام سررسید، اصل پول و منفعت آن را به مشتری پرداخت می کند. مدت حسابات میعادی متفاوت بوده و می تواند به صورت سه ماه، شش ماه، یک سال و بیشتر از آن باشد. در صورتی که مشتری بخواهد تا قبل از وقت تعیین شده پول خویش را برداشت کند، بخاطر برداشت قبل از وقت، مؤسسه مالی فیس معین طلب خواهد کرد. منفعتی که مؤسسات مالی به حسابات مدت دار پرداخت می کنند، در مقایسه با منفعت حسابات پس انداز بیشتر می باشد.



مزایای حساب مدت دار:

- دریافت منفعت ثابت و بلندتر در مقایسه با حسابات پس انداز
- رشد بیشتر مقدار پول در مقایسه با حسابات پس انداز و جلوگیری بهتر از کاهش ارزش پول پس انداز شده

- ذخیره پول برای پرداخت مصارف ضروری پیش بینی شده آینده مانند مصارف تحصیل و عروسی فرزندان و مصارف غیر پیش بینی شده در آینده مانند مصارف بهداشتی و غیره.

حساب مشترک چیست؟

حساب مشترک عبارت از حسابی است که بیشتر از یک شخص در آن صاحب صلاحیت باشد. حساب مشترک می تواند که حساب جاری مشترک بوده و یا حساب پس انداز و حساب مدت دار مشترک باشد. به این معنی که حساب جاری، حساب پس انداز، و حساب مدت دار می توانند که به شکل مشترک توسط دو شخص و یا بیشتر از آن افتتاح گردیده و مورد استفاده قرار گیرند. در حسابات مشترک مهم ترین اصل عبارت از حدود صلاحیت برداشت پول می باشد. صاحبان حساب مشترک می توانند که دارای صلاحیت های یکسان و عام و تام باشند، و هر یک از آن ها بتوانند به هر اندازه ای که در حساب پول موجود باشد، از آن استفاده کنند. و یا برعکس دارای صلاحیت های متفاوت از هم و محدود باشند. طور مثال، در صورت صلاحیت محدود، یک صلاحیت دار نمی تواند که در یک دوره معین، مثلاً یک ماه، بیشتر از یک حد معین از حساب مشترک پول برداشت کند و یا برای برداشت پول، هر دو شخص باید حاضر باشند در حساب مشترک یک شخص می تواند که دارنده اصلی حساب باشد، و به سایر افراد مورد نظر، در حساب خویش صلاحیت دهد. در حساب مشترک بر علاوه ی صلاحیت برداشت پول، می تواند مواردی چون صلاحیت بستن حساب، صلاحیت اخذ دبت کارت و مانند آن نیز مدنظر قرار گرفته و مشخص گردند.

حساب معاش چیست؟

حساب معاش در حقیقت یک نوعی از حساب جاری بوده که یک مؤسسه، ارگان، شرکت و غیره به آسانی می تواند معاش ماهوار و سایر امتیازات هر یک از کارکنان خویش را در حسابات آن ها در مؤسسات مالی انتقال دهد.

طور مثال، اگر یک نهاد بخواهد تا معاش کارمندان خویش را از طریق مؤسسات مالی در حسابات شان انتقال دهد، نهاد مذکور می تواند تا کارمندان خویش را ذریعه یک مکتوب رسمی به مؤسسات مالی غرض افتتاح حساب معاش معرفی کند. شرکت متذکره با فرستادن و شریک ساختن لیست کارکنان خویش، و مقدار معاش هر یک از آن ها با جزئیات حسابات شان به مؤسسه مالی مورد نظر، معاشات کارکنان خویش را از حساب خود به حسابات آن ها انتقال دهد. کارکنان نهاد مذکور می توانند که هنگام ضرورت، پول معاش خویش را از حسابات خود ذریعه دبت کارت، چک، و یا هم از نمایندگی مؤسسه مالی مورد نظر بصورت نقد برداشت کنند.

یکی از مزایای حساب معاش این است که به ضمانت معاش، دارنده آن می تواند از قرض های کوچک مصرفی مؤسسات مالی مستفید شود. در چنین حالتی یک مؤسسه مالی اطمینان دارد که مشتری اش صاحب عاید بوده و به رویت مقدار معاش و قرار داد وی با شرکت یا نهادی که او را استخدام کرده است، به موصوف قرض کوتاه مدت مصرفی به آسانی اعطا کرده و مطابق قراردادی که میان مشتری و مؤسسه مالی صورت می گیرد، ماهانه قسط قرض از معاش مشتری وضع می گردد.

شرایط افتتاح حساب در مؤسسات مالی

در مؤسسات مالی اشخاص، شرکت ها و نهاد ها می توانند حسابات مورد نظر خویش را افتتاح کنند. مطابق قانون، مؤسسات مالی به اشخاص (اشخاص حقیقی)، حساب شخصی افتتاح کرده، در حالیکه به شرکت ها و نهاد ها (شخصیت حقوقی)، حساب تجارتي/نهاد باز می کنند.

حساب تجارتي که شرکت ها و نهاد ها از آن استفاده می کنند، معمولاً حساب جاری می باشد. از اینکه شرکت ها پول های زیاد را از درک خرید و فروش و انجام معاملات تجارتي بدست می آورند، از همین رو، در حسابات تجارتي معاملات بزرگتر و هنگفت تر در مقایسه با حسابات شخصی انجام می شوند.

نظر به موجودیت تفاوت حقوقی در شخصیت افراد عادی و شرکت ها، و نیز به دلیل متفاوت بودن حجم معاملات پولی آن ها، مطابق قانون، شرایط افتتاح حساب به آن ها از هم متفاوت بوده که در ذیل توضیح می گردد. قابل ذکر است که مطابق قوانین و مقررات نافذه بانکی در کشور، مؤسسات مالی ناگزیر اند تا در رابطه به مشتریان خویش معلومات لازم را بدست آورده و در مورد منابع عاید و محل کار و فعالیت آنها خود را مطمئن سازند.

1. شرایط و اسناد ضروری برای افتتاح حساب شخصی: یک شخص عادی برای

باز کردن هر نوع حساب بانکی باید شرایط ذیل را تکمیل و اسناد مورد ضرورت را به مؤسسه مالی ارایه کند.

- تکمیل نمودن سن قانونی
- در صورت عدم تکمیل کردن سن قانونی، پدر، مادر یا هر آن کسی که ولی یک شخص زیر سن قانونی باشد، می تواند برایش حساب افتتاح کند. شرایط استفاده از حساب در این حال متفاوت بوده و بخش خدمات مشتریان مؤسسات مالی در این رابطه به مشتریان معلومات ضروری را ارایه می کنند.
- شناسنامه (تذکره) اصلی
- در صورتیکه شخص متقاضی دارای کار باشد، سند رسمی که نشان دهنده استخدام و مقدار معاش وی باشد، لازمی می باشد. سند استخدام باید شامل مواردی چون نام، نام پدر، موقف وظيفوی شخص، مقدار معاش ماهانه، تاریخ استخدام، نام کارفرما، آدرس، شماره تماس، مهر و امضای کارفرما باشد. کارفرما می تواند که شامل دولت، مؤسسات غیر دولتی، سفارت ها، شرکت ها، مغازه ها، شفاخانه ها، دواخانه ها، مکاتب، دانشگاه ها (پوهنتون ها)، کورس ها، و یا هر نهاد دارای مجوز قانونی باشد.
- اگر متقاضی در بیشتر از یک جا وظیفه اجرا کرده و یا عواید دیگر مانند کرایه جایداد، حاصلات زمین، و غیره داشته باشد و بخواهد تا عاید ناشی از آن را نیز

در حساب بانکی خویش واریز کند، در صورتیکه در آمد موصوف ناچیز نباشد، ایجاب می کند تا اسناد لازم را که نشان دهنده سایر منابع عاید وی باشد، را نیز به بانک ارایه کند.

- در صورتی که یک شخص شغلی مانند دکانداری، نانواپی، دواخانه، و فعالیت های خرد و کوچک داشته باشد، بر علاوه شناسنامه (تذکره) وی، جواز فعالیت از هر مرجع رسمی که باشد، برای افتتاح حساب لازم می باشد.

برای باز نمودن حساب جاری افغانی، معمولاً لازم است تا یک شخص حد اقل مبلغ 5,000 افغانی را در حساب جدید خویش سپرده گذاری کند. در صورت علاقمندی به باز نمودن حساب جاری دالری و یا یورو، به سپرده گذاری مبلغ 100 دالر یا 100 یورو ضرورت می باشد. قابل ذکر است که نظر به نوعیت حساب، مانند حساب پس انداز، حساب جاری، حساب معاش و امثال آن، مقدار سپرده گذاری حد اقل می تواند از هم متفاوت باشد.

2. شرایط و اسناد ضروری برای افتتاح حساب تجارتي/نهاد: حساب شرکت ها

و تشبثات نظر به حساب افراد عادی دارای شرایط متفاوت بوده و نیازمند اسناد ذیل می باشند.

- اصل شناسنامه (تذکره) صاحب تشبث و صنعت، و در صورت شراکت، شناسنامه رییس و معاون شرکت.
- اصل جواز فعالیت از هر مرجعی که صادر شده باشد، مانند: وزارت صنعت و تجارت، وزارت صحت عامه، وزارت زراعت، وزارت مالیه، وزارت ترانسپورت، وزارت اطلاعات و فرهنگ، شهرداری ها، و سایر نهاد های دولتی.
- شرکت های که مطابق قانون مستلزم داشتن اساسنامه اند، باید اساسنامه خویش را به مؤسسه مالی ارایه کنند.

- شرکت ها باید یک ورق درخواستی رسمی به مؤسسه مالی مورد نظر خویش غرض باز نمودن حساب ترتیب کنند. درخواستی باید در ورق رسمی شرکت بوده و نشان دهنده نام شرکت، آدرس شرکت، شماره تلفون، آدرس ایمیل (در صورت موجودیت)، و شماره تشخیصیه مالیه دهی بوده و با مُهر و امضای رییس و معاون شرکت مزین باشد.

- تشبثات می توانند که شامل شرکت های تولیدی در بخش های مختلف، تجارتي، خدماتی، لوژستیکی، شفاخانه ها، دانشگاه ها (پوهنتون ها)، مکاتب خصوصی، هتل ها، رستوران ها، فارم های زراعتی، و سایر تشبثات دارای جواز قانونی باشند.

برای افتتاح حساب تجاری افغانی، حد اقل مبلغ 25,000 افغانی لازم بوده و برای حسابات ارزی (دالر و یا یورو)، مبلغ 500 دالر و یا 500 یورو ضرورت می باشد. این مبلغ می تواند از یک بانک تا دیگر بانک متفاوت باشد.

مؤسسات مالی مکلف اند تا هنگام افتتاح حساب به مشتریان شان، از قوانین و مقررات نافذه بانکی در کشور و نیز معیارهای بین المللی پیروی کنند. از همین رو، فورمه ای به نام فورم شناخت مشتری وجود داشته که مؤسسات مالی ناگزیر اند در آن معلومات مهم مشتری را درج و تحلیل کرده و محفوظ نگهدارند.

3. فورم شناخت مشتری: فورم شناخت مشتری عبارت از فورمی است که بانک ها و

مؤسسات پول الکترونیک (موبایل منی) هنگام افتتاح حساب به یک مشتری، معلومات مورد ضرورت مشتری را در آن درج می کنند. مطابق قانون، تکمیل کردن فورم شناخت مشتری توسط بانک ها و مؤسسات پول الکترونیک یک امر حتمی بوده و بدون آن هیچ شخص و نهادی نمی تواند حساب باز کند. در کُل، معلومات ذیل معمولاً برای تکمیل نمودن فورم شناخت مشتری ضروری می باشد.

- نام، نام پدر، تاریخ تولد، جنسیت و حالت مدنی
- شماره و سایر جزئیات شناسنامه (تذکره)
- جزئیات سکونت فعلی و سکونت اصلی
- شماره تلفون، و آدرس ایمیل در صورت موجودیت
- نوعیت استخدام (دولت، سکتور خصوصی، مؤسسات غیر دولتی، شغل آزاد، بیکار، متقاعد، خانم خانه، محصل و غیره)
- نام مستخدم و آدرس محل کار
- مقدار و منبع عاید اصلی
- مقدار و منبع سایر عواید در صورت موجودیت
- برای متشبین، نوعیت تشبث، شماره جواز، آدرس محل کار و فعالیت، مقدار عاید و فروشات

فورم شناخت مشتری به این دلیل حتمی می باشد تا یک مؤسسه مالی بتواند با تشخیص هویت و منابع عاید مشتری خویش، از فعالیت های پول شویی و هم چنان فراهم سازی امکانات مالی به گروه های تروریستی (تمویل تروریزم) جلوگیری کند.

4. پول شویی: پول شویی عبارت از روند تبدیل و واریز کردن پول های بدست آمده از منابع غیر قانونی و نا مشروع به سیستم مالی به هدف قانونی و مشروع جلوه دادن آن ها می باشد. پول های غیر قانونی و نا مشروع عبارت از پول های اند که از فعالیت های چون اختطاف، قتل، ترور، سرقت، تولید و قاچاق مواد مخدر، قاچاق انسان، رشوه، اختلاس، غضب مالکیت و امثال آن بدست آمده باشند. افراد جنایتکار و مجرم کوشش می کنند تا پول های را که از منابع غیر قانونی بدست آورده اند، با فرایند پول شویی، طوری جلوه دهند که این پول ها از منابع قانونی به دست آمده اند. به گونه مثال، یک مجرم پولی را که از قاچاق مواد مخدر به دست آورده است، خانه

خریداری کرده و بعد از مدت زمانی، خانه مذکور را به فروش رسانیده و پول آن را با سند فروش خانه نزد بانک برده تا آن را در حساب بانکی خویش واریز کند. هدف از این کار توسط یک مجرم این می باشد تا به نحوی عاید خویش را قانونی جلوه داده و نشان دهد که وی در اثر فروش مالکیت خویش پول بدست آورده است و به این گونه منبع اصلی عاید خویش را که همان مواد مخدر می باشد، را کتمان کند. مؤسسات مالی در این حال به اسناد فروش خانه اکتفا نکرده، و مطابق به روش های جلوگیری از پول شویی، تحلیل خویش را انجام داده و اقدامات قانونی را غرض جلوگیری از داخل شدن این نوع پول ها به سیستم مالی مرعی می دارند.

5. **تمویل تروریزم:** تمویل تروریزم عبارت از عمل فراهم سازی امکانات مالی یا پول

به گروه های تروریستی بوده که با استفاده از سکنور مالی افراد جنایتکار می خواهند تا منابع مالی را از یک کشور به کشور دیگر و یا از یک محل در داخل یک کشور به محل دیگر به هدف تشویق، تجهیز و راه اندازی فعالیت های تروریستی انتقال دهند. بانک های مجوز در کشور بدون ملاحظه اسناد معتبر، تحقیق و پرس و پال در باره هدف انتقال و منبع پول، آن را به نفع مشتری انتقال نمی دهند.

خوشبختانه د افغانستان بانک با نظارت شدید بر نظام مالی، توأم با همکاری همه جانبه بانک های تجارتي، مؤسسات پول الکترونیک و سایر نهاد های امنیتی، عدلی و قضایی کشور، از فعالیت های پول شویی و تمویل تروریزم به شدت نظارت و جلوگیری کرده و در حال حاضر افغانستان در لیست سفید گروه اقدامات مالی دارد.

از همین رو است که مطابق قانون، مؤسسات مالی مکلف اند تا مشتریان خویش را شناخته و معلومات لازم و کافی را در باره منابع و اندازه عاید آنها دریافت کرده و از این طریق بتوانند از ورود پول های غیر مشروع و سوء استفاده افراد جنایتکار و مجرم به سیستم مالی جلوگیری کنند.

نقش قرضه در بهبود اقتصاد خانواده

قرض گرفتن در بسیاری از موارد می تواند در زندگی خانواده ها تحول به میان آورد. طور مثال، اگر یک شخص توان خرید یک باب آپارتمان را به پول نقد نداشته باشد، قرضه مسکن (خانه) به او کمک می کند تا از طریق مؤسسه مالی آپارتمان خریداری کرده و بعداً در اقساط مختلف قرض خویش را بپردازد. اما باید بخاطر داشت که قرض گرفتن پُر هزینه بوده و قیمت تمام شد یک جنس را افزایش می دهد. گرفتن قرض وقتی درست است که یک شخص بخواهد با استفاده از آن در برنامه معین، معقول و مناسب سرمایه گذاری کرده و یا چیزی را که به آن ضرورت دارد خریداری کند، اما پول نقد به خریداری آن ندارد. در کل، این که در کدام حالات گرفتن قرض مناسب پنداشته می شود، قرار ذیل توضیح می گردد:

1. قرضه تحصیلی: گرفتن قرض از مؤسسات مالی برای پرداخت هزینه های تحصیلی به

این دلیل مناسب پنداشته می شود که تحصیل با کیفیت عالی و در رشته پُر درآمد، ضامن آینده درخشان می باشد. تحصیل با کیفیت به یک شخص کمک می کند تا کار مناسب دریافت کرده و با مزدی که دریافت خواهد کرد، قرض خویش را بپردازد. به این گونه، قرض می تواند نقش مثبتی را در زندگی خانواده ها ایفا کند.

2. قرضه مسکن: گرفتن قرض برای خرید خانه کمک می کند تا افرادی که نیازمند

خانه اند، صاحب خانه گردیده و اقساط قرض خویش را در مدت طولانی پرداخت کنند. افرادی که صاحب خانه نباشند، معمولاً در خانه های کرایه زندگی کرده و کرایه پرداخت می کنند. با خرید خانه، این افراد می توانند به عوض پرداخت کرایه، اقساط قرض خویش را پرداخت کرده و با پرداخت همه اقساط، صاحب خانه شوند. به این گونه، قرضه مسکن می تواند افراد نیازمند را صاحب خانه ساخته و در زندگی اقتصادی شان تأثیر مثبت به جا گزارد.

3. **قرضه خرید موثر:** گرفتن قرض برای خرید موثر به کسانی که توانایی خرید آن را به پول نقد ندارند، کمک می کند تا به با استفاده از قرض، موثر خریداری کرده و قیمت آن را به شکل اقساط به مؤسسه مالی بپردازند. طور مثال اگر یک شخص با استفاده از قرض موثر تکسی خریداری کند، می تواند با عایدی که از تکسی رانی بدست خواهد آورد، قرض خویش را بپردازد. به این ترتیب، شخص موصوف هم صاحب کار شده، و هم بدون داشتن سرمایه شخصی از طریق قرض صاحب موثر گردیده و مهمتر از همه هزینه های زندگی خویش را تأمین کند.

4. **قرضه های کوچک تشبثاتی:** در صورتی که یک شخص دارای فعالیت کوچک چون مزرعه، فارم مرغداری، دکان، نانوائی، و امثال آن باشد، و بخواهد فعالیت خویش را توسعه دهد، و یا برعکس شخص موصوف دارای هیچ کاری نبوده و قصد شروع یک فعالیت را داشته باشد، قرضه های کوچک می تواند تا زمینه توسعه کار و فعالیت موصوف را فراهم ساخته و یا هم در تأمین سرمایه لازم برای شروع فعالیت اقتصادی وی را کمک کند.

وام یا قرضه بانکی چیست؟

قرضه بانکی عبارت از مقدار پولی است که بانک برای یک مدت معین در اختیار تجار و صاحبان صنایع (متشبین) به هدف کار و فعالیت اقتصادی قرار داده و از آن منفعت دریافت می کند. بعد از مطالعه و تحلیل دقیق و همه جانبه ی برنامه کاری و اقتصادی یک متشبت، بانک تصمیم می گیرد که آیا به وی قرض بدهد یا خیر.

در صورتی که یک شرکت شرایط ذیل را تکمیل کند ، بانک علاقمند می گردد تا به وی قرض بدهد.

- واضح بودن هدف اخذ قرضه
- شخصیت و شهرت نیک مقروض

- داشتن صورتحساب مالی حسابرسی شده توسط حسابرس بیرونی رسمی
- خوب بودن جریان نقدی
- داشتن برنامه (پلان) تجارتي/اقتصادي واضح و واقع بينانه
- سطح مناسب منفعت يا بازده اقتصادي آن
- توانايي مديران شركت در تطبيق برنامه تجارتي خويش
- سوابق خوب در بازپرداخت قروض بانكي يا ساير ديون (در صورت موجوديت)
- پائين بودن سطح موجود بدهي يک شرکت
- داشتن تضمين (زمين، تعمير، ماشين آلات، و يا اموال گدام)

در صورتی که بانک علاقمند اعطای قرض گردد، بانک با مقروض قرارداد کرده و مقروض تعهد می کند تا قرض ذمت خویش و هزینه (تکثانه قرضه) آن را در موعد تعیین شده آن باز پرداخت کرده و پول را به هدف درخواست شده استفاده می کند. بانک ها در برابر قرض خویش، از مشتری منفعت به شکل تکثانه دریافت می کنند. تکثانه عبارت از منفعتی است که قرضه دهنده در برابر پول خویش از قرضه گیرنده اخذ می کند. تکثانه به شکل یک فیصدی از اصل مبلغ قرضه تعیین و سنجش می شود. فیصدی تکثانه می تواند از یک بانک تا بانک دیگر و از یک مقروض تا مقروض دیگر متفاوت باشد. مدت قرض، نوعیت قرض، نوعیت و ارزش تضمین، ظرفیت و توانایی بازپرداخت مقروض، و خطرات وابسته به نوعیت و بازار کار و فعالیت مقروض از جمله عوامل تأثیر گذار در تعیین نرخ تکثانه می باشند.

حد اعتباری چیست؟

حد اعتباری عبارت از سقف پولی است که یک مؤسسه مالی به مشتری اش منظور نموده و مشتری مذکور می تواند هنگام ضرورت از آن استفاده کند. طور مثال، اگر یک بانک به مشتری اش به مبلغ 10,000,000 افغانی قرضه منظور کند، به این ترتیب مشتری مذکور دارای حد اعتباری ده میلیون افغانی بوده و تا همان حد می تواند از حساب قرضه خویش پول برداشت کند.

مواردی که باید قبل از درخواست قرضه به آن توجه کرد

قبل از مبادرت ورزیدن و اقدام به اخذ قرضه از مؤسسات مالی، بهتر است تا یک بار راجع به موارد زیر به گونه ی دقیق و همه جانبه فکر کرد.

- آیا واقعاً به قرضه ضرورت احساس می شود؟
 - تا چه اندازه گرفتن قرضه می تواند برنامه تجارتي ما را موفق سازد؟
 - چقدر اطمینان داریم که گرفتن قرضه ما را به هدف اقتصادی ما خواهد رساند؟
 - آیا توانایی بازپرداخت اقساط قرضه و تکتانه آن را در هر ماه داشته و این مبلغ را از فروشات خویش بدست آورده می توانیم؟
 - آیا منفعت بدست آمده از فعالیت اقتصادی ما می تواند فیصدی تکتانه قرضه را کفایت کند؟
 - آیا توانایی استفاده درست از قرضه و مهارت های لازم را برای توسعه کار و فعالیت خویش داریم؟
 - سطح موجود سایر بدهی ها یا مکلفیت های مالی ما که باید آن را پرداخت کنیم، چقدر بوده و از کدام منابع مالی آن را پرداخت خواهیم کرد؟
 - آیا عواملی دیگری وجود دارند که با وصف دسترسی به قرضه، بتواند موفقیت برنامه ی ما را به چالش بکشاند؟
 - در صورت عدم موفقیت برنامه تجارتي ما، چطور و چگونه قرضه بانک را و از کدام مدرکی پرداخت خواهیم کرد؟
 - در صورت عدم توانایی بازپرداخت قرضه، اگر مؤسسه مالی قرض دهنده تضمین ما را به فروش برساند، چه اندازه فروش تضمین از لحاظ اقتصادی ما را متأثر خواهد کرد؟
- با مراجعه به مؤسسات مالی، آنها مطابق قوانین نافذه بانکی و هم چنان با در نظرداشت پالیسی اعتباری خویش، از شما خواهان اسناد و معلومات منظم، دقیق و مطمئن در رابطه به کار و فعالیت

تان شده تا بتوانند بر منابع آن مطالعه و تحلیل لازم را انجام دهند. معلوماتی را که مؤسسات مالی از شما تقاضا خواهند کرد، به مقاصد ذیل استفاده خواهند شد.

- تشخیص هویت شرکای شرکت متقاضی
- سوابق مقروضیت شرکت متقاضی
- ارزیابی توانایی و موقف رقابتی شرکت متقاضی در بازار
- سنجش سطح منفعت و مقدار سرمایه شرکا
- تحلیل سطح بدهی های موجود و توانایی بازپرداخت متقاضی
- تحلیل خطرات احتمالی
- تعیین فیصدی تکتانه

به همین گونه مؤسسات مالی اسناد ذیل را از متقاضی قرضه تقاضا خواهند کرد.

- درخواست نامه قرضه
- جواز فعالیت دارای اعتبار
- اساسنامه شرکت در صورت موجودیت
- صورتحساب بررسی شده مالی توسط حسابرس یا مفتش بیرونی که دارای مجوز قانونی باشد
- برنامه تجاری (بزنس پلان)
- تضمین

صورت حساب مالی چیست؟

صورت حساب مالی عبارت از سندی است که دارایی ها، سرمایه و بدهی های یک شرکت را نشان داده و بیانگر وضعیت مالی آن در یک مقطع معین زمانی می باشد. شرکت ها می توانند که خود صورت حساب مالی خویش را ترتیب کنند، اما تأیید ارقام آن نیاز به حسابرسی توسط

حسابرسان خارجی یا بیرونی معتبر و مجوز دارد تا از صحت ارقام متذکره اطمینان بخشد. صورت حساب حسابرسی شده یکی از شرایط مهم برای اخذ قرضه می باشد.

مؤسسات مالی چرا در برابر قرضه خواهان تضمین می گردند؟

تضمین عبارت از دارایی منقول و غیر منتقول می باشد که مؤسسات مالی در برابر قرض خویش از مشتری طلب کرده تا از بدست آوردن دوباره پول خویش از نزد مشتری، اطمینان حاصل کنند. در صورتی که یک مقروض نتواند و یا نخواهد قرض اش را حسب قرارداد در سررسید آن بردارد، مطابق شرایط قرارداد و حکم محکمه، دارایی به تضمین گذاشته شده به مالکیت مؤسسه مالی مبدل شده و مؤسسه مالی می تواند با فروش آن، پول خود را بدست آورد. به این ترتیب، تضمین عبارت از در اختیار قرار دادن مالکیت دارایی منقول و یا غیر منتقول متعلق به یک مقروض به قرضه دهنده در برابر دریافت قرض می باشد، تا قرضه دهنده از بدست آوردن دوباره پول خود اطمینان حاصل نماید.

مالکیت می تواند به شکل دارایی منقول و یا هم دارایی غیر منقول باشد. دارایی غیر منقول به معنی دارایی غیر قابل انتقال از لحاظ فیزیکی بوده که شامل زمین، خانه، آپارتمان، و دکان گردیده که از یک جا به جای دیگر به صورت فیزیکی قابل انتقال نمی باشد. در حالیکه دارایی منقول یا قابل انتقال شامل ماشین آلات تولیدی، گدام اموال تجارتنی، طلا، موتر، و امثال آن بوده که می تواند از یک جا به جای دیگر به آسانی انتقال یابد.

قرضه مصون و قروض غیر مصون

قرضه از لحاظ تضمین به دو دسته، قرضه مصون و قرضه غیر مصون تقسیم می شود. قرضه مصون عبارت از قرضه ایست که در برابر دریافت تضمین اعطا گردیده باشد. قرضه غیر مصون به قرضه ای گفته می شود که بدون دریافت تضمین اموال منتقول و غیر منتقول به مشتری اعطا شده باشد. معمولاً مؤسسات مالی قرضه غیر مصون را به آن عده از مشتریان شان اعطا می کنند که دارای

سوابق خیلی خوب در ادای دیون خویش بوده و از شهرت نیک در معاملات تجارتي خود برخوردار باشند.

قرضه تجارتي چیست؟

قرضه تجارتي به قرضي گفته مي شود که غرض پيشبرد فعاليت هاي اقتصادي و تجارتي مانند خريداري مواد خام توليدي، خريداري ساير اموال تجارتي (مانند تيل، گندم، لباس، دارو و هر جنس ديگر) به هدف تجارت از داخل و يا خارج، خريداري ماشين آلات توليدي، و پرداخت مصارف عملياتي فعاليت هاي تجارتي به کار مي رود.

قرض اضافه برداشت چیست؟

قرضه اضافه برداشت عبارت از حد اعتباريست که بانک به مشتري خویش اعطا کرده تا هنگام ضرورت، مشتري از حساب جاري خویش بر علاوه از بيلانس حساب خود، الي حد اعتباري اعطاشده، پول برداشت کند. به عبارت ديگر، قرض اضافه برداشت به قرضي گفته مي شود که مشتري يک بانک در صورتي که حتي در حساب جاري خود هيچ پول هم نداشته باشد، بتواند از حد اعتباري داده شده توسط بانک استفاده کرده و نيازمندي هاي مالي اش را مرفوع کند. در صورتي که مشتري در حساب جاري خویش پول هم داشته باشد، مي تواند بر علاوه پول خویش، الي حد اعتباري داده شده به وي توسط بانک، پول برداشت کند.

طور مثال، اگر بانک به يک شرکت مبلغ 10 ميليون افغاني اعتبار به شکل اضافه برداشت منظور کند، شرکت متذکره مي تواند بر علاوه پول موجود در حساب جاري خویش، از حد اعتباري که بانک برايش منظور کرده است (ده ميليون)، نيز پول برداشت کند. از اينکه مشتري مي تواند بيشتر از پولي که در حساب خویش دارد، با استفاده از حد اعتباري بدست آورده از بانک، پول برداشت کند، از همين رو به چنين نوع قرضه، قرضه اضافه برداشت گفته مي شود. تکتانه قابل پرداخت در قرضه اضافه برداشت، تنها از مبلغ استفاده شده در ختم هر روز کاري محاسبه مي گردد. اگر فيصدي تکتانه سالانه % 12 باشد، فيصدي تکتانه مذکور تقسيم 360 روز گرديده

تا فیصدی تکتانه یک روز بدست آید. بعداً، فیصدی تکتانه یک روز در مقدار پولی که در ختم یک روز مشتری از حد اعتباری خویش برداشت و استفاده کرده است، ضرب شده و به همان اندازه تکتانه بالای مشتری محاسبه می گردد.

در قرض اضافه برداشت، مشتری هر وقتی که خواسته باشد، می تواند دوباره پول بانک را به شکل قسمی و یا گُلی در حساب خویش واریز نموده و از میزان قرض (دین) خود و تکتانه قابل پرداخت بکاهد. به همین گونه، هر زمانیکه دوباره به پول ضرورت احساس نماید، از حساب خویش می تواند پول برداشت کند. از جمله ویژگی های خوب قرض اضافه برداشت اینست که تکتانه تنها بالای مبلغی که از حساب گرفته و استفاده شده است، محاسبه می شود. در صورتیکه پول دوباره به حساب واریز گردد، محاسبه تکتانه بالای مبلغ واریز شده متوقف گردیده و فقط پولی که نزد مشتری باقی مانده است از آن تکتانه قابل محاسبه می باشد. هر چند تکتانه اضافه برداشت در ختم هر روز از بیلانس (مبلغ برداشت شده) محاسبه می گردد، اما مشتری فقط ماهانه مکلفیت پرداخت تکتانه را دارا می باشد. در حالیکه لازم نیست تا مشتری اصل مبلغ اعتبار را دوباره به شکل اقساط تحویل بانک کند.

قرضه مصرفی چیست؟

قرضه مصرفی توسط مؤسسات مالی به افراد و یا خانواده ها غرض استفاده آنها فراهم گردیده و می تواند به مقاصدی چون خریداری و ترمیم موتر، خریداری و ترمیم خانه، خریداری لوازم منزل، پرداخت مصارف بهداشتی (صحی)، سفر و سیاحت، فیس مکتب و دانشگاه و سایر مقاصد مصرفی افراد و خانواده ها استفاده شود. بعضی از قرض های مصرفی که غرض خرید لوازم خانه، پرداخت فیس دانشگاه و مصارف بهداشتی بکار می روند، ضرورت به تضمین نداشته، در حالیکه بعضی دیگر آن ها که به مقاصدی مانند خرید موتر، خرید خانه و امثال آن بکار می روند، نیازمند تضمین بوده تا از بازپرداخت قرض اطمینان حاصل گردد. قابل ذکر است که در قسمت خرید خانه، خانه خریداری شده خود می تواند منحصراً تضمین بکار رود و تا زمانی که

پول قرض به صورت مکمل پرداخته نشود، خانه به مالکیت کامل و مستقیم قرضه گیرنده در نخواهد آمد. در افغانستان در حال حاضر، قرض خرید خانه وجود نداشته ولی انواع دیگر قرضه های مصرفی توسط مؤسسات مالی عرضه می گردند.

قرضه معلم چیست؟

قرضه معلم یک نوع قرض کوچک بوده که توسط بعضی از مؤسسات مالی برای معلمان مکاتب و دانشگاه های دولتی و خصوصی با شرایط سهل فراهم گردیده تا بتوانند نیازمندی های مالی پیش بینی شده و غیر پیش بینی شده خویش را مرفوع کنند. معلمینی که در مکاتب یا دانشگاه های رسمی و ثبت شده نزد دولت تدریس می کنند، می توانند به قرضه معلم درخواست داده و مبلغی را معادل طور مثال 40% معاش سالانه خویش، دریافت کنند. به گونه مثال، اگر معاش ماهوار یک معلم 10,000 افغانی باشد، موصوف می تواند الی مبلغ 48,000 افغانی قرض بدست آورد. مؤسسه مالی، ماهانه مبلغ معینی را از معاش معلم مذکور که شامل اقساط اصل مبلغ قرضه و تکتانه آن می باشد، وضع می کند. قرضه معلم نیازمند تضمین جایداد نبوده، بلکه در برابر تضمین معاش ماهوار یک معلم اعطا می گردد. هر چند شاید نیازمند تضمین شخصی یک یا دو تن باشد.

اعتبار نامه یا لیتر آف کرایدیت چیست؟

اعتبار نامه عبارت از سندی است که یک بانک به فروشنده اموال تجاری در خارج از کشور اطمینان می بخشد که خریدار، پول اجناس تجاری خریداری شده را به اساس قرار دادی که بین خریدار و فروشنده صورت گرفته است، به وقت معین آن پرداخت می کند. در صورتیکه خریدار نتواند و یا نخواهد بعد از رسیدن اجناس تجاری مورد نظر پول فروشنده را به حساب اش انتقال دهد، بانک مبلغ مندرج اعتبار نامه را به فروشنده پرداخت می کند. بخاطر صادر کردن اعتبار نامه بانکی، بانک از مشتری اش که خریدار اموال تجاری از خارج می باشد، می خواهد تا حد اقل برابر با ارزش اموال تجاری ای که قرار است از خارج وارد کند، در

حسابش پول نقد منحیث تضمین گذاشته و یا هم جایداد و یا تضمین با اعتبار دیگری را در اختیار بانک قرار دهد. منفعت بانک منحیث تضمین کننده خریدار، معمولاً اخذ یک فیصدی معین منحیث فیس از مجموع ارزش قرارداد می باشد.

به گونه مثال، اگر یک شرکت بخواهد تا هزار پایه ماشینکالا شویی را از خارج خریداری و وارد کند، شرکت مذکور با شرکت فروشنده در خارج روی خرید ماشین های مذکور توافق کرده که ماشین های مورد نظر را به قیمت معین می خواهد خریداری کند. در این حال، شرکت خریدار و شرکت فروشنده با هم شناخت نداشته و به همین دلیل به همدیگر اعتماد نمی کنند. شرکت خریدار فکر می کند که اگر ماشین ها را خریداری کرده و پول آن را از قبل پرداخت کند، در آن صورت شاید شرکت فروشنده، ماشین ها را برایش نفرستد و یا ماشین هایی را برایش نفرستد که با مشخصات مورد نظر خریدار فرق داشته باشد. شرکت خریدار ترجیح می دهد که بعد از اینکه ماشین ها برایش رسید و با مشخصات مورد نظرش فرق نداشت، پول شرکت فروشنده را برایش نفرستد. در حالیکه شرکت فروشنده فکر می کند، که اگر پول خویش را از قبل دریافت نکند و ماشین ها را به شرکت خریدار به خارج از کشور نفرستد، در آن صورت خطر آن وجود دارد که شرکت خریدار پول اش را پرداخت نکرده و وی متضرر گردد. در چنین حالاتی، بانک ها می توانند که به انجام معاملات تجارتي میان خریدار و فروشنده کمک کنند. شرکت فروشنده از شرکت خریدار تقاضا می کند تا از طریق یک اعتبار نامه بانکی، پرداخت پول را تضمین کند. شرکت خریدار نزد بانک رفته و تقاضا می کند که به وی اعتبار نامه بانکی صادر کرده تا او بتواند ماشین های مورد نظرش را از شرکت فروشنده که در خارج می باشد، خریداری و وارد کرده و پول آن را به تضمین بانک به شرکت فروشنده پرداخت کند.

بانک اعتبار نامه را آماده ساخته و جزئیات آن را یا به گونه مستقیم و یا از طریق پا در میانی بانک دیگری به بانک شرکت فروشنده فرستاده و از پرداخت توسط خریدار تضمین می کند. بانک شرکت فروشنده موضوع را به اطلاع مشتری خویش که همان شرکت فروشنده می باشد،

رسانیده و از پرداخت توسط خریدار اطمینان می بخشد. شرکت فروشنده بعداً اسناد انتقال ماشین ها را آماده ساخته و در اختیار بانک خویش قرار می دهد. بانک شرکت فروشنده، اسناد انتقال ماشین را به بانک شرکت خریدار فرستاده و تقاضای پرداخت را به حساب شرکت فروشنده می کند. بانک شرکت خریدار بعد از بررسی اسناد انتقال ماشین ها، پول شرکت فروشنده را پرداخت می کند. بعد از آن که شرکت خریدار پول را به بانک خویش پرداخت کرد، بانک اسناد انتقال ماشین ها را به شرکت خریدار تسلیم کرده و خریدار اسناد خرید ماشین ها را گرفته و به اساس آن جنس خویش را از گمرک تسلیم می شود.

نقش اعتبار نامه بانکی در گسترش فعالیت های تجاری در این است که زمینه معاملات تجاری برون مرزی را میان فروشندگان و خریدارانی که با هم شناخت نداشته و نمی توانند نسبت به هم اعتماد کنند، را فراهم ساخته، تا این معاملات تجاری انجام یافته و هر دو طرف از آن نفع ببرند.

تضمین بانکی (بانک گرانتی) چیست؟

تضمین نامه بانکی سندی است که بانک منحصراً جناح تضمین کننده به شرکت یا نهاد ذینفع صادر نموده و تعهد می سپارد که مبلغ معین را تحت شرایط معین به شرکت یا نهاد ذینفع پرداخت خواهد کرد. در تضمین نامه، بانک تعهد می سپارد تا در صورتی که مشتری بانک (شرکت تضمین شده) نتواند مطابق شرایط قرارداد با شرکت یا نهاد ذینفع عمل کند، بانک به اساس تضمینی که امضا و صادر کرده است، مکلفیت پرداخت را به شرکت ذینفع خواهد داشت. به این گونه، تضمین نامه بانکی به مشتری یک بانک کمک می کند تا به اعتبار آن پروژه ای را بدست آورده و یا اجناس تجاری مورد ضرورت خویش را خریداری کند.

مثال اول: شرکت پامیر که یک شرکت کوچک تولید کننده میز و چوکی بوده و در ولایت کابل فعالیت می کند، می خواهد تا از شرکت حمیدی که در ولایت کنر فعالیت داشته و چوب ارچه تولید نموده و به فروش می رساند، به ارزش 20,000,000 افغانی (بیست میلیون) یک کانتینر چوب ارچه خریداری کند. شرکت حمیدی بخاطر اینکه بعد از فرستادن یک کانتینر چوب ارچه به شرکت پامیر در کابل، از بدست آوردن پول خود اطمینان حاصل کند، از شرکت

پامیر تقاضای تضمین بانکی می کند. دلیل اینکه مالک شرکت حمیدی خواستار تضمین بانکی از شرکت پامیر می باشد اینست که، شرکت حمیدی اطمینان ندارد که بعد از اینکه شرکت پامیر کانتینر چوب را بدست آورد، پول وی را خواهد پرداخت یا خیر. به همین دلیل بخاطر حصول اطمینان از پرداخت پول توسط شرکت پامیر، شرکت حمیدی می خواهد که بانک شرکت پامیر را تضمین کند.

بخاطر بدست آوردن تضمین نامه بانکی، شرکت پامیر به یکی از بانک های کشور مراجعه می کند. در صورتیکه شرکت پامیر شرایط بانک را تکمیل کرده بتواند، بانک تضمین نامه را آماده کرده و آن را به شرکت پامیر و شرکت حمیدی می فرستد. به این گونه بانک به شرکت حمیدی تضمین می کند که اگر شرکت پامیر مطابق قرارداد عمل نکند و بعد از دریافت کانتینر چوب ارچه، پول شرکت حمیدی را نپردازد، بانک پول شرکت حمیدی را خواهد پرداخت.

قابل یاد آوریست که برای اینکه شرکت پامیر بتواند تضمین بانکی را بدست بیاورد، باید حداقل معادل ارزش مجموعی تضمین نامه، پول نقد و یا تضمین دیگر از قبیل جایداد، نزد بانک به تضمین گذارد. در این صورت شرکت پامیر می تواند تا مبلغ متذکره را در حساب خود نزد بانک به امانت گذاشته و یا تضمین دیگری را در اختیار بانک قرار دهد، تا بانک به اعتبار آن تضمین بانکی را صادر کند. در صورتیکه شرکت پامیر مشتری سابقه دار بانک مذکور بوده و بانک بالای شرکت پامیر اعتماد داشته باشد، ممکن است که بانک بدون تقاضای تضمین از شرکت پامیر، تضمین نامه را به اساس تقاضای شرکت پامیر صادر کند.

مثال دوم: فرض کنید که شهرداری کابل می خواهد تا به طول 20 کیلومتر سرک را در شهر کابل با کیفیت عالی و از طریق داوطلبی توسط سکتور خصوصی اعمار کند. شرکت ساختمانی احمدی لیمتد در داوطلبی اشتراک کرده و قرارداد ساخت آن را برنده می شود. شرکت مذکور تعهد می نماید تا پروژه متذکره را مطابق شرایط مندرج قرار داد تکمیل کند. شهرداری کابل بخاطر اینکه اطمینان حاصل کند که شرکت احمدی لیمتد توانایی عملی سازی پروژه مذکور را

مطابق قرارداد داشته و نیز مطابق آن عمل می کند، از شرکت مذکور خواهان تضمین بانکی می گردد.

شرکت احمدی می تواند به بانک مراجعه کرده و خواستار تضمین بانکی گردد. بانک تضمین را به اساس درخواست مشتری به نفع شهرداری کابل با در نظر داشت شرایط قرارداد ترتیب و صادر می کند. قابل یاد آور است که بانک به ارزش تضمین بانکی از شرکت احمدی خواستار پول نقد، یا تضمین جایداد می گردد، تا در صورت عدم پرداخت از جانب شرکت مذکور، بانک بتواند پولی را که به شهرداری کابل پرداخت آن را تعهد کرده است، را دوباره بدست آورد. همچنان بانک در برابر این خدمت که به شرکت احمدی انجام می دهد، یک فیس معین دریافت کرده که فیصدی این فیس می تواند از یک بانک تا بانک دیگر متفاوت باشد. تا هنگامیکه شرکت احمدی پروژه را تکمیل می کند، پول آن در حساب بانکی نزد بانک مورد نظر منجمد گردیده و شرکت متذکره نمی تواند از آن استفاده کند. اما هر وقتیکه دولت بعد از تطبیق پروژه مطابق قرارداد اطمینان حاصل کرد، به بانک رسماً موضوع را اطلاع داده و در این صورت بانک می تواند تا پول شرکت احمدی را که به حیث تضمین منجمد کرده بود، برایش مسترد گرداند. در صورتیکه شرکت احمدی مطابق قرارداد عمل کرده نتواند، بانک مکلف است تا پول را به حساب جناح ذینفع (دولت) انتقال دهد. باید متذکر شد که در صورتی که شرکت احمدی به بانک تضمین غیر نقدی فراهم کند، بانک خواهان پول نقد نگردیده و کدام پولی منجمد نمی گردد. انجماد پول در حساب بانکی وقتی صورت می گیرد که شرکت احمدی پول نقد معادل ارزش قرارداد و یا بیشتر از آن به بانک فراهم کند.

قرضه مسکن چیست؟

قرضه مسکن عبارت از توافق میان بانک و مقروض بوده که مقروض با پول بدست آورده از بانک خانه خریداری نموده و خانه مذکور را من حیث تضمین در اختیار بانک قرار دهد. در صورتی که مقروض قرض گرفته شده را که به هدف خریداری خانه بدست آورده بود، پرداخت

نکند، بانک خانه خریداری شده را که به شکل تضمین گرفته است، به هدف بدست آوردن پول خود از نزد مشتری تصاحب می کند. در قرضه مسکن معمولاً بانک پول را به مشتری به شکل مستقیم پرداخت نکرده بلکه پول را به حساب فروشنده خانه انتقال می دهد.

درجه اعتباری چیست؟

درجه اعتباری نمره ایست که بیانگر سطح شایستگی و سزاواری یک شخص برای دریافت قرض می باشد. این درجه با تحلیل سوابق اعتباری (مقروضیت گذشته) یک شخص به وی داده می شود. این درجه توسط نهاد های درجه بندی اعتباری اعطا شده و نزد آن ها نگهداری می شود. در صورتی که یک مشتری از بانک درخواست قرض کند، بانک با دریافت درجه اعتباری او می تواند دریابد که شخص مذکور به کدام اندازه شایسته دریافت قرض (اعتبار) می باشد. مهم ترین عنصر در تعیین درجه اعتباری عبارت از چگونگی سوابق پرداخت بدهی ها یا مکلفیت های مالی اشخاص می باشد. درجه اعتباری معمولاً بر مبنای سوابق اعتباری یک شخص سنجش و اعطا می گردد. کسانی که برای اولین بار بخواهند قرض دریافت کنند، و در گذشته هیچ نوع مقروضیتی نداشته باشند، در این حال نهاد های درجه بندی اعتباری روش مختلفی را روی دست گرفته و با تحلیل معلومات دیگر مانند مقدار عاید و سطح مصرف ماهوار و نظایر آن، به وی درجه اعتباری اعطا می کنند.

پیشینه اعتباری چیست؟

پیشینه اعتباری ثبت و شرح تمامی قرض های است که یک شخص و یا یک نهاد در گذشته و یا در حال حاضر داشته باشد. پیشینه اعتباری افراد و شرکت ها درج سیستم ثبت اعتبارات عامه گردیده و شامل موارد ذیل می شود:

- تعداد قرضه های استفاده شده توسط یک شخص یا شرکت
- نوعیت قرضه های استفاده شده

- مبلغ قرضه های استفاده شده
- مبلغ دیون باقیمانده
- کمترین مبلغ بازپرداخت شده
- تأخیر در پرداخت دیون اگر صورت گرفته باشد
- پرداخت به موقع سایر مکلفیت های تأدیاتی مانند بل برق و امثال آن

همچنان پیشینه اعتباری بیانگر مسئولیت پذیری و توانایی یک شخص در قبال بازپرداخت دیون (مکفیت های پرداختی) اش می باشد. مسئولیت پذیری به این معنی است که آیا یک شخص دیون اش را به وقت معین آن پرداخت کرده است یا خیر. در حالیکه توانایی بازپرداخت نشان می دهد که آیا یک شخص از لحاظ مالی توانایی بازپرداخت دیون اش را داشته است یا خیر.

اگر یک شخص دیون اش را به وقت معین آن تادیه کند، معلومات موجود در رابطه به وی مثبت بوده و اگر در آینده بخواهد از هر مؤسسه مالی قرضه اخذ کند، مؤسسات مالی می توانند تا در رابطه به وی از سیستم ثبت اعتبارات عامه معلومات بدست آورده و معلومات مثبت برایش کمک می کند تا مؤسسات مالی علاقمنند شوند که به وی قرض داده و یا هم اینکه فیصدی تکتانه کمتر را به وی پیشکش کنند. زیرا فیصدی تکتانه بلند معمولاً از افرادی خواسته می شود که دارای سوابق خوب در پرداخت دیون خود نبوده، و یا بانک در رابطه به آنها معلومات کافی نداشته و خطرات قرض را به سطح بلند ارزیابی کند.

اگر یک شخص به وقت معین آن دیون خویش را پرداخت نکند، معلومات ثبت شده در رابطه به وی منفی بوده و اگر در آینده بخواهد تا از کدام مؤسسه مالی تقاضای دریافت قرض کند، از اینکه وی سوابق بازپرداخت خوب نداشته است، اولاً مؤسسات مالی حاضر نشده تا به وی به آسانی قرضه بدهند و اگر حاضر هم شوند، فیصدی تکتانه را خیلی بلند تعیین می کنند.

در افغانستان، پیشینه اعتباری افراد و شرکت ها الی مدت پنج سال در سیستم باقی مانده و بعد از آن از سیستم حذف می گردد.

بانکداری از طریق موبایل چیست؟

پیشرفت های چشم گیر در عرصه تکنالوژی در جهان باعث شده است تا سکتور مالی نیز خدمات مالی را به مردم به شیوه ساده تر، آسان و کم هزینه عرضه کنند. استفاده از تکنالوژی در بخش خدمات مالی فینتک نامیده می شود، که بانکداری از طریق موبایل، موبایل منی، ماشین خودکار صراف، ماشین پاس و نظایر آن دستاورد پیشرفت های تکنالوژی در عرصه خدمات مالی می باشند.

بانکداری از طریق موبایل (موبایل بنکنگ) عبارت از دسترسی به حساب بانکی و انجام معاملات بانکی با استفاده از تلفون موبایل و تبلت می باشد. موبایل بنکنگ با استفاده از پیام های کتبی یا مسج، و یا از طریق اپلیکیشن یک بانک انجام می شود. با استفاده از موبایل بنکنگ می توانید تا معاملات بانکی خویش را از خانه، محل کار و یا هر جای دیگر که خواسته باشید، انجام دهید. برای استفاده از موبایل بنکنگ ضرورت است تا در موبایل خویش انترنت داشته و اپلیکیشن (اپ) بانک مربوطه را داشته باشید.

موبایل بنکنگ همیشه، در هر وقت و هر جا که انترنت در دسترس باشد، قابل استفاده می باشد. باید یاد آور شد که بخاطر مصونیت پول مشتری، و کاهش خطرات سرقت های انترنتی، بعضی از بانک ها یک سقف (حد) پولی را تعیین کرده و شما می توانید در نهایت تا همان مبلغ، معاملات بانکی تان را با استفاده از موبایل بنکنگ انجام دهید. البته که این سقف یا حد پولی از یک بانک تا بانک دیگر می تواند از هم تفاوت داشته و حتی به اساس درخواست مشتری، افزایش یا کاهش یابد. باید بخاطر داشت که بانک ها تدابیر جدی و قوی رمز گذاری را بخاطر جلوگیری و کاهش خطرات سرقت نام و رمز عبور مشتریان شان اتخاذ می نمایند.

با استفاده از موبایل بنکنگ، یک شخص به سادگی می تواند حساب خود را چک کرده، از حساب خود به حساب دیگران پول انتقال داده، و بل های خود را پرداخت کند. استفاده از موبایل بنکنگ نیازمند یک اندازه دانش و مهارت ابتدایی استفاده از تلفون های موبایل و اپلیکیشن های آن بوده و دست کم یک شخص باید با استفاده تلفون های موبایل هوشمند، انترنت، و سافت ویر های قابل استفاده در موبایل، آشنایی ابتدایی داشته باشد.

موبایل بنکنگ هزینه های مختلف انجام معاملات بانکی را کاهش میدهد. به طور مثال در صورت استفاده از موبایل بنکنگ شما ضرورت ندارید تا بخاطر دیدن صورت حساب یا بیلانس تان به نمایندگی بانک مراجعه کنید. بلکه، این کار را به سادگی می توانید از خانه انجام دهید. قابل ذکر است که با استفاده از موبایل بنکنگ شما تنها می توانید معاملات غیر نقدی را انجام دهید.

مثال: احمد در یک دفتر در شهر کابل وظیفه داشته و خانواده اش در هلمند زندگی می کند. در ختم ماه، معاش وی به حسابش در بانک منتقل می گردد. احمد می خواهد تا بخشی از معاش اش را برای خانواده اش در هلمند بفرستد. وی می تواند که به نمایندگی بانک مراجعه نموده و از بانک بخواهد تا یک مقدار پول معین را از حساب وی به حساب برادرش در هلمند بفرستد. اما این کار مستلزم وقت بوده و موصوف ناگزیر است تا با گرفتن اجازه از دفتر کارش به نمایندگی بانک رفته و در آنجا نیز نوبت گرفته و به کمک نماینده بانک پول را به برادرش انتقال دهد. در این حال بهترین گزینه برای وی استفاده از خدمات موبایل بنکنگ یک بانک می باشد. با استفاده از موبایل بنکنگ، او می تواند تا در ظرف چند دقیقه از دفتر کارش و یا از منزلش، هر وقتی که خواسته باشد، مقدار پول مورد نظر را به حساب بانکی برادرش بفرستد.

مزایای عمده موبایل بنکنگ:

- دسترسی به حساب بانکی با استفاده از انترنت و تلفون موبایل در هر جا و هر وقت
- دسترسی به صورتحساب بانکی

- ارسال پول از یک حساب به حساب دیگر
- پرداخت بل

بانکداری از طریق اینترنت یا آنلاین چیست؟

بانکداری از طریق اینترنت عبارت از دسترسی به حساب بانکی و انجام معاملات مالی با استفاده از اینترنت می باشد. بانکداری از طریق اینترنت که به نام بانکداری آنلاین هم یاد می شود، همیشه و در هر جایی که اینترنت وجود داشته باشد، در دسترس بوده و با استفاده از کامپیوتر و یا تلفون موبایل قابل دسترس می باشد.

بخاطر جلوگیری از سرقت های اینترنتی، بانک ها تدابیر جدی و قوی رمزی را بخاطر فراهم نمودن خدمات بانکداری از طریق اینترنت همیشه رویدست می داشته باشند. اما با آن هم موارد ذیل را هنگام استفاده از بانکداری آنلاین مدنظر قرار دهید.

- به ایمیل های که در آن به شما گفته می شود که از طرف بانک به شما فرستاده شده و خواهان پسورد تان باشد، هرگز جواب ندهید.
- بعد از هر مرتبه که حساب تان را از طریق اینترنت باز می کنید، بعد از ختم ضرورت، دوباره از حساب تان خارج شوید.
- تنها از آن اینترنت وای فای استفاده کنید که قابل اعتماد بوده و هیچ وقتی از اینترنت وای فای عمومی برای داخل شدن به حساب تان استفاده نکنید.
- سیستم عملیاتی و نیز انتی وایرس موبایل و کامپوتر تان را همیشه به روز یا اپدیت نگهداری کنید.
- رمز عبور یا پسورد تان را معلق انتخاب کرده و از پسورد هایی که به آسانی حدس زده می شوند، جلوگیری کنید. کوشش کنید تا در پسورد های تان از نمرات، علامات، حروف کلان و حروف کوچک همزمان استفاده کنید.

مزایای بانکداری آنلاین:

- دسترسی به حساب بانکی بصورت 24 ساعته بدون رفتن به نمایندگی یک بانک
- انجام معاملات مالی مانند پرداخت بل، انتقال پول به حسابات دیگر بداخل و خارج از کشور، چک نمودن صورتحساب بصورت آنلاین

بانکداری اسلامی چیست؟

بانکداری اسلامی عبارت از سیستمی است که خدمات بانکی را مطابق به اصول شریعت دین مبین اسلام فراهم می سازد.

خصوصیات و اصول اساسی بانکداری اسلامی:

- بانکداری اسلامی به اساس شراکت در فایده و ضرر استوار می باشد.
- در بانکداری اسلامی دریافت و پرداخت منفعت به شکل تکتانه وجود ندارد.
- معاملات بانکداری اسلامی میان طرفین (بانک و مشتری) بر مبنای تفاهم جانیین و به صورت واضح و شفاف صورت می گیرد.
- سرمایه گذاری در معاملات تجارتي نا معلوم و مبهم (بیع الغرر) ممنوع می باشد.
- سرمایه گذاری در محصولات و خدماتی که ذاتاً حرام اند، مانند تولید و تجارت مشروبات الکولی و گوشت خوک حرام و امثال آن منع می باشد.
- فریب و احتکار در معاملات منع و مردود می باشد.

حساب سرمایه گذاری اسلامی: حساب سرمایه گذاری اسلامی، حسابی است که در یک بانک اسلامی و یا هر بانک دیگری که خدمات بانکداری اسلامی را عرضه می کند، افتتاح گردیده و مشتری مطابق اصول شریعت در آن پول خود را بر اساس شراکت در نفع و ضرر متوقعه، سرمایه گذاری می کند.

محصولات بانکداری اسلامی: بانکداری اسلامی دارای محصولات زیادی بوده که در این جا آن عده از محصولات بانکداری را تشریح خواهیم کرد که در افغانستان توسط مؤسسات مالی عرضه می شوند.

1. مرابحه: مرابحه قرارداد فروش جنس می باشد که فروشنده، جنس مورد نیاز مشتری را خریداری نموده و آن را دوباره بالای مشتری با اضافه نمودن منفعت از قبل تعیین شده بالای اصل قیمت جنس، به فروش می رساند. بر اساس توافق طرفین، در بیع مرابحه، مشتری می تواند بطور نقد، اقساط و یا در اخیر مهلت تعیین شده پول بانک را پرداخت کند.

در این معامله، مشتری برای آغاز یا توسعه فعالیت تجارتي خود، وسایل و اجناس مورد ضرورت اش را با بانک در میان گذاشته و در زمینه خواستار همکاری می شود. بانک اجناس مورد ضرورت مشتری را خریداری نموده و آن را بالای مشتری با فیصدی منفعت تعیین شده به فروش می رساند. مشتری به صورت نقد، یکبارگی در اخیر مهلت تعیین شده و یا هم به صورت اقساط، پول بانک را که شامل اصل مبلغ تمویل (قیمت جنس خریداری شده) و منفعت تمویل (نفع اضافه شده بالای قیمت جنس) می گردد، در مدت زمان تعیین شده، دوباره تأدیه می کند.

2. مرابحه تورق (مرابحه نقدی): قرارداد مرابحه نقدی یک محصول بانکداری اسلامی از نوع مرابحه بوده که به مشتری امکانات تمویل مورد ضرورت را فراهم ساخته و با تفاهم جانبین، مشتری در آینده پول تمویل بانک (یا قیمت جنس) را بر مبنای اصول قرارداد دوباره می پردازد. مشتری می تواند پولی را که به شکل وام اخذ نموده است، برای ضرورت شخصی خود و یا هم برای کار و فعالیت شرعی به کار بیاورد.

به اساس این قرارداد، مشتری برای اخذ تمویل به بانک مراجعه می کند. بانک به منظور کمک نقدی به مشتری، یک جنس را خریداری نموده که قیمت مجموعی آن

دقیقاً معادل مبلغ مورد نیاز مشتری باشد. بانک بعد از علاوه نمودن منفعت تعیین شده، جنس متذکره را بالای مشتری می فروشد. چون مشتری به پول نیاز دارد، نه به جنس، وی این جنس را خودش یا بانک به نمایندگی از مشتری بالای تجار یا شخص دیگری که به این جنس ضرورت دارد، می فروشد. خریدار جنس، پول را به بانک که نماینده مشتری است یا به خود مشتری می پردازد. به این صورت، مشتری پول مورد نیازش را حاصل می کند. مشتری به گونه اقساط معین یا در اخیر مهلت تعیین شده، پول بانک را با فیصدی فایده قبلاً تعیین شده به بانک تأدیه می کند.

3. مضارب: عبارت از قراردادی است که بین طرفین صورت گرفته که در آن یک طرف قرارداد (صاحب سرمایه یا رب المال) سرمایه را برای کار فراهم نموده و جانب دیگر (مضارب) نیروی کار و مهارت خویش را به غرض عملیات تجارتی به کار می اندازد. فایده میان طرفین قرارداد بر اساس تفاهم قبلی تقسیم می گردد. در حالیکه ضرر، در صورتی که عمدی نبوده و یا هم ناشی از غفلت مضارب نباشد، به دوش صاحب سرمایه یا رب المال بوده و مضارب در صورت ضرر، فقط از ناحیه هدر رفتن وقت ضرر می کند.

4. مشارکه (شراکت): عبارت از قراردادی است که در آن شرکا با سرمایه های مختلف و یا مساوی در یک فعالیت اقتصادی در فایده و ضرر با هم شریک می گردند. در مشارکه، بانک و مشتری با سرمایه مشترک شروع به کار می کنند. در مشارکه، منفعت به اساس تفاهم قبلی میان شرکا و ضرر متناسب به اندازه سرمایه ی هر یک از شرکا تقسیم می شود.

اصول مشارکه:

- سرمایه: شرکا (دو یا بیشتر از دو شریک) یک قسمت معین از سرمایه را هر یک فراهم نموده که لازم نیست سرمایه هر شریک با هم مساوی باشد. سرمایه می

تواند به شکل پول نقد و یا به شکل دارایی مانند زمین، تعمیر، ماشین آلات و غیره باشند، اما در زمان شراکت، ارزش این دارایی ها به پول تخمین گردد و سهم شرکا بر اساس ارزش پولی دارایی ها آنها می باشد

- توزیع منفعت و ضرر: منفعت میان شرکا به اساس قرارداد قبلی توزیع شده، در حالیکه ضرر به اساس سهم سرمایه هر یک از شرکا قابل تقسیم می باشد.
- مدیریت و اداره شرکت: شرکا می توانند که خود مدیریت و اداره شرکت را به عهده گرفته و یا می توانند که فرد دیگری را که از جمله شرکا نباشد، غرض مدیریت و اداره شرکت و کار و فعالیت تجاری خویش انتخاب نمایند.

5. **مزارعه (تمویل زراعتی):** مزارعه قرارداد شراکت میان صاحب زمین و کارگر

است که منفعت حلال بدست آمده بین طرفین بر اساس فیصدی از قبل تعیین شده تقسیم می گردد. بر اساس این عقد، بانک برای مدت معین زمین زراعتی را برای کشت در اختیار مشتری قرار می دهد و یا هم بانک بالای زمین مشتری سرمایه گذاری نموده و در زمینه کشت با وی کمک می نماید، که در این صورت باز هم نفع حاصله بین طرفین بر مبنای توافق تقسیم می گردد.

6. **اجاره:** عبارت از توافقی است که به اساس آن صاحب یک دارایی مانند زمین،

تعمیر، ماشین و غیره، حق استفاده از دارایی اش را به شخص دیگری به یک مدت معین در برابر اجاره بهای معین (کرایه معین) واگذار می کند. در بانکداری اسلامی، اجاره به معنی کرایه دادن دارایی یا جنس بوده که ذریعه آن بانک جنس مورد ضرورت مشتری را به وی به یک مدت مشخص کرایه می دهد. در کل، اجاره به دو بخش ذیل تقسیم می شود:

- **اجاره عملیاتی:** تحت این نوع قرارداد، حق استفاده از یک دارایی در برابر پرداخت کرایه معین صورت گرفته و به اجاره گیرنده که نمی تواند عین دارایی را خریداری نموده و یا پلان خرید آن را نداشته باشد، کمک می کند تا از طریق

اجاره، برای یک مدت معین و در برابر پرداخت کرایه معین، دارایی مورد نظر را برای استفاده در اختیار داشته باشد.

• **اجاره مالی:** این نوع اجاره به اجاره گیرنده کمک می کند تا در ختم قرارداد جنس اجاره گرفته شده را خریداری نموده و آن را بدست آورد. بر اساس اصول فقه معاملات این نوع قرارداد اجاره نظر به شرایط موجود آن جواز ندارد، بطور مثال یکی از شرایط آن خرید جنس مورد اجاره است که من حیث شرط اساسی در قرارداد اجاره تذکر می یابد که دو قرارداد، یعنی ترکیب دو قرارداد (قرارداد خرید و اجاره) در یک قرارداد باعث ابطال آن می شود.

7. **استصناع:** یک نوع از قرارداد های بانکداری اسلامی بوده که بانک جنس مورد ضرورت مشتری را با مشخصات تعیین شده از جانب مشتری، فراهم می کند. وقتی که جنس مورد نظر آماده شد، بانک آن را بالای مشتری به اساس قیمتی که در قرارداد تعیین شده است، به فروش می رساند. بانک ها می توانند در عرصه های تولید و صنعت تسهیلات لازم را بر اساس قرارداد استصناع به مشتری فراهم کنند. قیمت، مشخصات و زمان تحویلی جنس باید به تفاهم قبلی میان بانک و مشتری در قرارداد بصورت واضح تعیین گردد.

مثال: یک مشتری می خواهد تا به تعداد 1000 پایه میز و چوکی را به قیمت مشخص و در وقت معین از یک شرکت تولیدی خریداری کند. مشتری در این حال به بانک مراجعه نموده و از بانک می خواهد تا خریداری اجناس مورد ضرورتش را تولید نموده و یا به عبارت دیگر برایش آن را خریداری کند. در صورتیکه بانک مستقیماً امکانات تهیه جنس را نداشته باشد از طریق استصناع موازی بانک به شرکت تولیدی فرمایش تدارک اجناس مورد ضرورت مشتری اش را داده و به این اساس بانک خود به شکل فروشنده با مشتری خویش عمل نموده و به قیمت معین، جنس را توسط شرکت فوق تولید و بالای مشتری به فروش می رساند. مشتری پول بانک را که شامل

اصل مبلغ که صرف خریداری اجناس مورد نظر شده همراه با منفعت بانک، در آینده یا به یکبارگی و یا به شکل اقساط بازپرداخت می کند. قابل یاد آورiest که در استصناع موازی، قرارداد بین مشتری و بانک و قرارداد بین بانک و تولید کننده بطور جداگانه عقد گردیده تا از ارتباط بینی آنها جلو گیری گردد.

8. قرض حسنه: قرض حسنه قراردادی است که در آن بانک (قرضه دهنده) مقدار معین از دارایی/پول را به هدف کار نیک به صورت قرض و بدون تکتانه و توقعات اضافی در اختیار مشتری (قرض گیرنده) می گذارد. مشتری مکلف است تا طبق شرایط تعیین شده و در ختم قرارداد پول/دارایی را به گونه ی کامل و بدون هیچ گونه تکتانه و یا کسر به قرضه دهنده پرداخت نماید. این نوع قروض اساساً برای ضروریات و نیازمندی های اساسی اشخاص داده می شود که به چیزی ضرورت جدی داشته باشد. مانند تداوی، مواد اولیه غذایی و غیره .

9. ودیعه: ودیعه یک نوع سپرده گذاری است که در آن یک شخص پول اش را به هدف نگهداری نزد بانک اسلامی بدون دریافت تکتانه و منفعت سپرده گذاری می کند. مشتری هر وقت که خواسته باشد، می تواند پول خویش را از بانک تقاضا نماید. بانک می تواند از سپرده های امانت در صورتیکه مشتری حق استفاده آنرا داده باشد، استفاده کند.

کارت اعتباری یا کریدت کارت چیست؟

کریدت کارت، یک نوع کارت پرداخت و دارای حد اعتباری بوده که از جانب یک مؤسسه مالی (معمولاً بانک) به مشتری صادر گردیده تا مشتری بتواند با استفاده از آن برای خریداری اجناس و خدمات پول پرداخت کند. کریدت کارت دارای حد اعتباری یا قرضه می باشد، که مشتری می تواند هنگام ضرورت به پول، از آن استفاده کند. مشتری در برابر استفاده از کریدت

کارت به بانک تعهد می کند که در سررسید، پول استفاده شده را با تکتانه آن به بانک پرداخت خواهد کرد.



اگر شما کارت اعتباری تان را غرض خریداری کالاها (اجناس) و خدمات استفاده کنید و دوباره پول استفاده شده از کارت اعتباری را الی مدت معین آن به بانک بپردازید، هیچ نوع تکتانه را بخاطر استفاده پول پرداخت نخواهید کرد. اما در صورتیکه شما پول را به وقت معین آن دوباره بازپرداخت نکنید، در آن صورت شما مکلف به پرداخت تکتانه خواهید بود. وقت تعیین شده برای بازپرداخت بدون تکتانه می تواند از یک بانک تا بانک دیگر متفاوت باشد. اما این وقت معمولاً حدود یک ماه می باشد.

قابل یاد آور است که اگر شما در حساب تان پول داشته باشید و از کارت اعتباری نیز استفاده کنید، ولی پول موجود در حساب بانکی تان بیشتر از مقدار پولی باشد که شما از کارت اعتباری تان مصرف کرده اید، در آن صورت، بانک در ختم ماه پول استفاده شده از کارت اعتباری را از حساب بانکی شما وضع کرده و لازم نیست تا شما نگران پرداخت پول مصرف شده باشید. از کارت اعتباری شما می توانید برای خریداری اموال و خدمات از طریق اینترنت و از فروشگاه های که ماشین پاس داشته باشند، استفاده نموده، و نیز با داشتن کارت اعتباری می توانید از ماشین های خود کار صرافی پول نقد برداشت کنید.

اگر شما در یک بانک حساب جاری و یا حساب پس انداز داشته باشید، شما می توانید به کارت اعتباری درخواست کنید. داشتن حساب پس انداز و یا حساب جاری در یک مؤسسه مالی باعث می شود تا چانس شما در بدست آوردن کارت اعتباری افزایش یابد. زیرا بانک در این صورت در رابطه به مقدار و منبع عاید و توانایی بازپرداخت شما معلومات داشته و می داند که شما تا کدام اندازه شایسته دریافت کارت اعتباری هستید.

متقاضی کارت اعتباری می تواند درخواست خویش را برای دریافت کارت مذکور به بانک مورد نظر ارایه کند. اگر متقاضی کارت اعتباری، مشتری موجود بانک نباشد، در این صورت شاید ایجاب کند که در بانک مورد نظر حساب جاری باز کند. بانک نیاز دارد تا معلومات لازم را در باره منبع و مقدار عاید متقاضی مذکور بدست آورده و دریابد که متقاضی تا چه اندازه شایسته دریافت این کارت بوده و آیا توانایی و خواهش باز پرداخت اعتبار بدست آورده شده را دارد یا خیر. مهم ترین عاملی که میزان شایستگی اعتباری شما را می تواند تعیین کند، عبارت از توانایی بازپرداخت، مقدار عاید و خواهش بازپرداخت شما می باشد.

کارت های اعتباری می توانند بدون تضمین و با تضمین باشند. کارت اعتباری بدون تضمین وقتی به شما داده می شود که بانک در رابطه به توانایی بازپرداخت، مقدار عاید و علاقمندی بازپرداخت شما معلومات داشته و باورمند باشد که در صورت استفاده از اعتبار (قرضه) داده شده، پول آن را دوباره بازپرداخت می کنید. کارت اعتباری بدون تضمین به افرادی اعطا می شود که مشتری سابقه دار یک بانک بوده و یا در نزد اداره ثبت اعتبارات عامه دارای درجه و سوابق خوب اعتباری باشند.

در صورتیکه بانک روی توانایی بازپرداخت، مقدار عاید و علاقمندی بازپرداخت یک متقاضی باور نداشته و یا معلومات کافی در اختیار نداشته باشد، در آن صورت از متقاضی می خواهد تا به اندازه مبلغی که مشتری می خواهد اعتبار بدست آورد، پول در حساب خویش نگهداری کند. بانک این پول مشتری را منجمد ساخته و در صورتیکه استفاده کننده کارت اعتباری پول بانک

را دوباره بازپرداخت نکنند، بانک مذکور از پول منجمد شده، دوباره پول خود را بدست می آورد. در صورتیکه شخص پول استفاده شده بانک را دوباره بازپرداخت کند، اعتبارش نزد بانک افزایش یافته و در آینده شاید برایش کارت اعتباری بدون تضمین پیشکش گردد. اکثر کارت های اعتباری توسط کمپنی های ماستر و ویزه فراهم می شوند.

کارت های اعتباری دارای یک نوع رمز به نام پین کود (PIN) یا "شماره تشخیص کننده شخصی" می باشد. پین کود یک عدد چهار رقمی بوده (مثلاً 2497) که شما برای خود به صورت شخصی و محرم انتخاب نموده و صرف با ورود شماره پین کود کدیت کارت تان می توانید از کارت تان استفاده کنید.

مزایای کارت اعتباری:

- جلوگیری از خطر انتقال پول نقد
- وسیله راحت برای پرداخت هنگام خریداری بدون استفاده از پول نقد
- قابل استفاده در ماشین های پاس هنگام خریداری
- قابل استفاده برای پرداخت هنگام خریداری از طریق اینترنت
- برداشت پول نقد از ماشین خودکار صرافی
- قابل استفاده هنگام سفر در خارج از کشور

چگونه می توانیم که کارت اعتباری را از سوء استفاده محفوظ نگهداریم؟

- شماره رمز یا پین کود کارت اعتباری تان را مخفی نگهداشته و با هیچ کسی آن را شریک نسازید.
- پین کودتان را با کارت تان یکجا نگهداری نکنید.
- پین کودتان را در جایی یادداشت نکنید که کسی به آن دسترسی پیدا کرده بتواند.
- پین کودتان را در کتابچه یادداشت، تلفون موبایل، پیام یا مسج موبایل، مسنجر فیسبوک، واتسپ، وایبر و ایمیل ننویسید.

- در صورت مفقود شدن کارت اعتباری تان، عاجل به مؤسسه مالی تان زنگ زده تا کارت شما را قفل کند.
- اگر هنگام استفاده کارت شما در داخل ماشین خودکار صرافی قید گردد، به مؤسسه مالی تان تلفون کرده و موضوع را گزارش دهید. قابل ذکر است که وقتی کارت داخل ماشین خودکار صرافی قید بماند، هیچ کسی به جز مسئولین مؤسسه مالی تان نمی تواند به آن دسترسی پیدا کرده و آن را بیرون کند. پس در این صورت امکان سرقت آن توسط کسی وجود نخواهد داشت.
- اگر در نزدیک ماشین خودکار صرافی هنگامی که می خواستید پول نقد اخذ کنید، افراد مشکوک را دیدید، از کشیدن پول در آن جا جلوگیری کنید.
- در صورت ملاحظه پرداخت مشکوک از حساب تان، به زودترین فرصت مؤسسه مالی تان را مطلع سازید.

دبیت کارت چیست؟

دبیت کارت یک نوع کارت پرداخت بوده که هنگام خریداری اجناس و خدمات به عوض پول نقد غرض پرداخت پول از آن استفاده می شود. دبیت کارت مستقیماً با حساب جاری مشتری وصل بوده و هنگام استفاده از آن، پول مستقیماً از حساب جاری مشتری برداشت می شود. اما بر عکس، در صورت استفاده از کریدیت کارت، پول از حساب مشتری برداشت نشده بلکه مشتری در حقیقت از حساب صادر کننده کارت (معمولاً بانک) با استفاده از حد اعتباری خویش، پول مصرف کرده، که بعد آن را به بانک می پردازد.

دبیت کارت هم چنان به مشتری اجازه می دهد تا با استفاده از ماشین خودکار صرافی، از حساب خویش پول نقد برداشت کند. دبیت کارت هم چنان در خریداری از طریق اینترنت و نیز پرداخت در فروشگاه هایی که ماشین پاس وجود داشته باشد، به دارنده آن کمک می کند، تا به عوض پرداخت با پول نقد، از حساب خویش پول پرداخت کند.



از آنجائیکه انتقال پول نقد همیشه با خطراتی مانند سرقت، تهدید، و مفقود شدن همراه می باشد، بناءً استفاده از وسایلی مانند دیت کارت مهم و مؤثر می باشد. وقتی که شما با استفاده از دیت کارت چیزی خریداری کرده و یا بل های تان را پرداخت کنید، در آن صورت پول بصورت مستقیم از حساب شما وضع شده و به حساب فروشنده انتقال می یابد. اضافه بر آن، دیت کارت به شما کمک می کند تا هنگام ضرورت به پول نقد، از ماشین های خود کار صرافی هر وقت که خواسته باشید، پول برداشت کنید.

دیت کارت همانند کریدت کارت دارای پن کد چهار رقمی بود که شما به صورت شخصی و محرم به خود انتخاب می کنید. در بعضی موارد، بعضی از مؤسسات مالی صادر کننده دیت کارت فیس معین از معاملاتی که با استفاده از دیت کارت صورت می گیرد، اخذ می کنند.

مزایای استفاده از دیت کارت:

- جلوگیری از خطرات انتقال پول نقد
- وسیله راحت برای پرداخت هنگام خریداری بدون استفاده از پول نقد
- قابل استفاده در ماشین های پاس هنگام خریداری
- قابل استفاده برای پرداخت هنگام خریداری از طریق اینترنت

- برداشت پول نقد از ماشین خودکار صرافى
- قابل استفاده هنگام سفر در خارج از کشور

چگونه می توانیم که دبت کارت را از سؤ استفاده محفوظ نگهداریم؟

- شماره رمز یا پن کودکارت تان را مخفی نگهداشته و با هیچ کسى آن را شریک نسازید.
- پن کودتان را با کارت تان یکجا نگهدارى نکنید.
- پن کودتان را در جایی یادداشت نکنید که کسى به آن دسترسی پیدا کرده بتواند.
- پن کودتان را در کتابچه یادداشت، تلفون موبایل، پیام یا مسج موبایل، مسنجر فیسبوک، واتسپ، وایبر و ایمیل ننویسید.
- در صورت مفقود شان کارت اعتبارى تان، عاجل به مؤسسه مالى تان زنگ زده تا کارت شما را قفل نماید.
- اگر کارت شما در داخل ماشین خودکار صرافى بند بماند، به مؤسسه مالى تان تلفون کرده و موضوع را گزارش دهید. وقتى کارت داخل ماشین خودکار صرافى بند بماند، هیچ کسى به جز مسؤولین مؤسسه مالى تان نمى تواند به آن دسترسی پیدا کرده و آن را بیرون کند.
- اگر در نزدیک ماشین خودکار صرافى هنگامى که مى خواستید پول نقد اخذ کنید، افراد مشکوک را دیدید، از کشیدن پول در آن جا جلوگیرى کنید.
- در صورت ملاحظه پرداخت مشکوک از حساب تان، به زودترین فرصت مؤسسه مالى تان را مطلع سازید.

کارت پیش پرداخت چیست؟

کارت پیش پرداخت یک کارت پلاستیكى مشابه دبت کارت بوده که پول در آن از قبل اضافه گردیده و بعداً از آن استفاده مى گردد. از کارت پیش پرداخت همانند دبت کارت به جای پول

نقد استفاده می گردد. دارنده دبت کارت می تواند که بعد از ختم پول، دوباره در حساب خویش پول اضافه نموده و تا هنگام تاریخ انقضای کارت از آن استفاده کند. فرق عمده ی کارت پیش پرداخت با دبت کارت در این است که دبت کارت به حساب بانکی یک شخص مستقیماً وصل بوده و با هر بار استفاده از دبت کارت، در حقیقت پول به صورت مستقیم از حساب بانکی شخص برداشت می شود. اما، کارت پیش پرداخت به حساب بانکی یک شخص مستقیماً وصل نبوده و نیاز نیست بخاطر استفاده از کارت پیش پرداخت، حساب بانکی باز گردد.



مزایای استفاده از کارت پیش پرداخت:

- قابل استفاده به جای پول نقد
- انتقال ساده، راحت، و مصون در مقایسه با پول نقد
- قابل استفاده در ماشین های خودکار صرافیهی غرض گرفتن پول نقد
- استفاده غرض خریداری در فروشگاه هایی که ماشین پاس وجود داشته باشد
- در صورت مفقود شدن یا سرقت می تواند قفل گردد.
- بعد از ختم مقدار پول ذخیره شده، می توان دوباره در آن پول ذخیره کرد.

ماشین خود کار صرافی چیست؟

ماشین خود کار صرافی یا ATM یک ماشین برقی بوده که به دارندگان کارت های پرداخت یعنی دبت کارت، کریدت کارت، و کارت های پیش پرداخت اجازه می دهد تا بدون رفتن به نمایندگی بانک، از حساب شان پول برداشت کنند. بعضی از ماشین های پیشرفته خود کار صرافی همچنان اجازه می دهند تا پول نقد را در آن داخل کرده و از آن طریق به حساب تان سپرده گذاری کنید.

مزایای عمده استفاده از ماشین خود کار صرافی:

- برداشت پول نقد بدون رفتن به نمایندگی بانک و جلوگیری از ضیاع وقت و منتظر ماندن در نمایندگی بانک غرض اخذ پول نقد
- چک نمودن صورتحساب بانکی تان برای اینکه بدانید که چقدر پول در حساب تان دارید.



طریقه استفاده از ماشین خود کار صرافی:

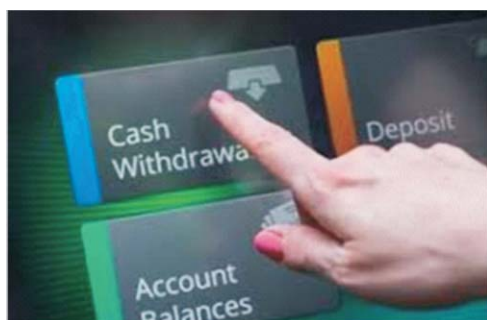
1. قبل از اینکه از ماشین خود کار صرافی پول نقد برداشت کنید، به اطراف خود نگرسته تا افراد مشکوک در نزدیک شما نباشند.
2. کارت خویش را داخل ماشین کنید.



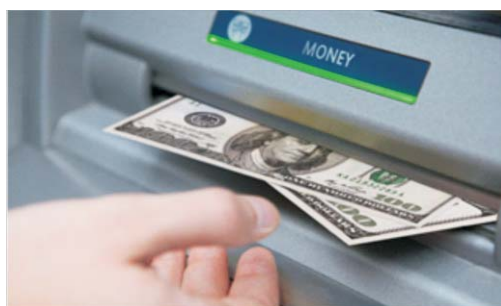
3. بعد از اینکه ماشین کارت شما را دریافت کرد، از شما می خواهد تا شماره پن یا رمز عبور خویش را وارد کنید. شما می توانید از روی کلید اعداد ماشین مذکور، شماره پن تان را داخل ماشین کنید. هیچ کسی باید هنگام وارد نمودن شماره پن شما، آن را نبیند.



4. معامله مورد نظر تان را لیست موجود در روی اسکرین انتخاب کنید. در لیست معاملات، برداشت پول، چک کردن صورتحساب، و سایر معاملات ظاهر می شوند. شما می توانید معامله مورد نظر تانرا از روی اسکرین انتخاب کنید.



5. کارت تان را دوباره از ماشین گرفته و پول تان را برداشت کنید. قابل ذکر است که بعضی از ماشین ها بعد از اینکه پن کود تان را وارد کردید، کارت شما را دوباره به شما بر میگردانند، اما ماشین هایی نیز وجود دارند که در اخیر کارت شما را خارج ساخته و به شما آن را بر می گردانند.



ماشین پرداخت در محل فروش یا پاس (POS) چیست؟

پاس یک ماشین برقی بوده که زمینه پرداخت با کارت های پرداخت غیر نقدی (دبت کارت، کریدیت کارت و کارت پیش پرداخت) را هنگام خریداری و اجناس خدمات در فروشگاه ها فراهم می سازد.

با استفاده از آن دارندگان دبت کارت، کریدیت کارت، و کارت های پیش پرداخت می توانند برای خریداری اجناس و خدمات بدون حمل پول نقد، از حساب خویش پول پرداخت کنند.

فروشندهگان، قیمت های اجناس و خدماتی را که مشتریان شان میخواهند خریداری کنند، را ذریعه ماشین محاسبه کرده و به مشتریان شان نشان میدهند. وقتی یک مشتری مبالغی را که قرار است پرداخت کند را در صفحه ماشین مشاهده کرده و اطمینانش حاصل گردید، بعداً کارت پرداخت خویش را وارد ماشین پاس کرده و با وارد کردن پن کدکارت خویش به صورت محرمانه، پول فروشنده را به گونه الکترونیک از حساب بانکی خویش پرداخت می کند. بعد از اینکه پرداخت صورت گرفت، فروشنده یک برگه از رسید پرداخت را که بیانگر هر یک از اقلام خریداری شده و قیمت آن می باشد، را به مشتری می دهد.

ماشین پاس می تواند در همه جا وجود داشته و بکار گرفته شود. در کشور های دیگر ماشین پاس در همه جا مانند سوپر مارکیت ها، دکان ها، تیل فروشی ها، رستوران ها، شفاخانه ها، کلینیک ها، دواخانه ها، کتابفروشی ها، دانشگاه ها، تکت فروشی ها، و انواع فروشگاه ها و جاهایی که افراد به پرداخت پول ضرورت دارند، موجود بوده و از آن برای تسهیل پرداخت ها استفاده می گردد. در افغانستان نیز در بعضی از فروشگاه ها ماشین پاس وجود داشته و توقع می رود تا استفاده از این تکنالوژی پرداخت در سال های آینده در کشور توسعه یابد.



مزایای استفاده از ماشین های پاس:

ماشین پاس دارای مزایای زیادی به افراد عادی و متشبهین بوده که در ذیل مهمترین آن ها ذکر می گردند.

مزایای ماشین پاس به افراد:

- سهولت پرداخت با کارت های پرداخت هنگام خریداری بدون ضرورت به انتقال و استفاده از پول نقد.
- سرعت بخشیدن پرداخت و جلوگیری از ضیاع وقت در اثر شمارش پول نقد
- ترتیب و پرت نمودن جزئیات مبالغ پرداخت شده به مجرد پرداخت، که کمک می کند تا افراد بل خریداری ها و پرداخت های شان را نزد خود داشته باشند و هنگام ضرورت (مثلاً محاسبه مصارف ماهانه) از آن استفاده کنند.

مزایای ماشین پاس برای شرکت ها و فروشنده ها:

- برای مالکین مغازه ها و انواع تشبثاتی که از ماشین پاس استفاده می کنند، ماشین مذکور زمینه این را فراهم می سازد تا تفصیل تمامی فروشات شان را در هر روز و هر ساعت و حتی هر دقیقه ملاحظه کرده و به این ترتیب از دزدی، و دستبرد در کسه مغازه ها توسط فروشنده ها جلوگیری کنند.

- استفاده از ماشین پاس کمک می کند تا از اشتباه انسانی در شمردن پول نقد و گرفتن پول جعلی جلوگیری به عمل آید.
- استفاده از ماشین پاس باعث می شود تا سارقین مسلح نتوانند بخاطر دزدیدن پول نقد وارد مغازه ها شده و پول نقد را با خود ببرند.
- استفاده از ماشین پاس باعث جلوگیری از یادداشت گرفتن فروشات در کتابچه ها شده و به این ترتیب شما بصورت همیشگی می توانید به تفصیل فروشات تان بصورت منظم دسترسی داشته باشید.
- استفاده از ماشین پاس به مالکین مغازه ها و فروشگاه ها کمک می کند تا فروشات هر یک از فروشندگان را بصورت منظم بررسی کرده و دریابد که کدام فروشنده در یک روز و در یک ساعت چقدر فروشات کرده است.
- بصورت خودکار یا اتومات برگه فروش را ترتیب و پرت می کند.

موبایل منی چیست؟

موبایل منی عبارت از دسترسی الکترونیکی به خدمات مالی مانند ارسال، دریافت و نگهداری پول با استفاده از تلفون موبایل می باشد. با موبایل منی می توان به آسانی، با هزینه کم، و بطور مطمئن برای نگهداری پول، برداشت پول، ارسال پول، دریافت پول، اضافه نمودن کزیدت موبایل، و پرداخت بل برق، و غیره مقاصد استفاده کرد.

موبایل منی در کنار محصولات بانکی، یکی از چینل های تادیاتی بوده و در هر جایی که تلفون موبایل زگنال (آنتن) داشته و کار کند، از آن می توان استفاده کرد. شما می توانید هنگام استفاده از موبایل منی، معاملات مالی طور مثال انتقال پول را از فهرست یا مینوی اپلیکیشن موبایل منی در تلفون تان انتخاب کنید. همچنان شما هنگام ضرورت می توانید که از نماینده موبایل منی همانند نمایندگی بانک ها، پول نقد دریافت و برداشت کنید.

ارسال پول مانند فرستادن پیام کتبی (مسج) آسان بوده و به همان سرعتی که پیام کتبی میرسد، انتقال پول نیز صورت می گیرد. به خاطر انتقال پول از موبایل تان به اعضای خانواده و دوستان تان ضرور نیست تا به نمایندگی موبایل منی رفته، بلکه این کار را می توانید در هر لحظه و هر جایی که تلفون موبایل زنگال یا آنتن داشته باشد، انجام دهید.

با فرستادن پول به کسی و یا پرداختن بل مانند بل برق و غیره، بعد از اینکه پرداخت و یا انتقال شما تکمیل گردید، شما یک پیام تأییدی دریافت می کنید. به همین گونه وقتی پول به حساب شما اضافه می گردد، شما یک پیام دریافت می کنید که مقدار پول اضافه شده در حساب شما را نشان می دهد.

1. موبایل منی چگونه کار می کند: موبایل منی پول شما را در یک حساب مصئون

برقی یا الکترونیکی که به شماره موبایل تان پیوند داشته و وصل می باشد، نگهداری می کند. درست مانند حساب بانکی که بانک پول نقد شما را گرفته و آن را در حساب تان علاوه می کند، نماینده موبایل منی نیز پول نقد شما را گرفته و آن را در حسابی که به شماره موبایل تان پیوند دارد، علاوه نموده و نگهداری می نماید.

به علاقمندان موبایل منی، شماره حساب موبایل منی به همان شماره موبایل شان افتتاح می گردد. به این معنی که شماره موبایل شان منحصراً شماره حساب شان بکار رفته و در ضمن بعضاً می شود که حساب موبایل منی متفاوت از شماره موبایل را استفاده کرد. پول های نگهداری شده در حسابات موبایل منی همانند پول های نگهداری شده در حسابات بانکی توسط قوانین و مقررات نافذه د افغانستان بانک محفوظ نگهداری می شوند.

موبایل منی جزئیات تمامی معاملات شما را ثبت نموده و بخاطر انجام هر معامله مالی از طریق موبایل منی، یک شخص ناگزیر است تا شماره رمزی شخصی یا پن کد خویش را وارد کند. به این دلیل، حتی اگر تلفون موبایل و یا سیمکارت شما مفقود

گرفته و یا سرقت گردد، پول شما محفوظ می ماند. زیرا بغیر از شما کسی دیگری شماره رمزی یا پین کودتان را نمی داند.

هم چنان هنگام فرستادن پول به شخص دیگری و نیز پرداخت بل های تان، در قدم نخست خود را مطمئن سازید که جانب مقابل حساب موبایل منی داشته و بعد از آن شماره حساب جانب مقابل را به دقت چک کنید تا اطمینان حاصل کنید که پول شما به حساب مورد نظر تان فرستاده شده و به حساب کسی دیگری انتقال نیابد.

2. چگونه حساب موبایل منی افتتاح کنیم: خدمات موبایل منی توسط شرکت

های مخابراتی که جواز فعالیت از د افغانستان بانک بدست آورده باشند، می تواند عرضه گردد. در حال حاضر شرکت های افغان بیسیم، روشن و اتصالات از د افغانستان بانک جواز فعالیت موبایل منی بدست آورده اند. برای باز کردن حساب موبایل منی، باید به نماینده موبایل منی شرکت مخابراتی که سیمکارت آن را استفاده می کنید رفته و با ارایه شناسنامه تان با دو قطعه عکس، می توانید حساب باز کنید.

3. مزایای موبایل منی

- موبایل منی دسترسی به خدمات مالی را به شما ساده تر و سریع تر می سازد، زیرا امروز در افغانستان تقریباً هر شخص دارای تلفون موبایل بوده در حالیکه در هر 100 نفر از شهروندان کشور، تنها 10 نفر دارای حساب بانکی می باشد.
- تعداد نمایندگی های موبایل منی نسبت به تعداد نمایندگی های بانکها در کشور به مراتب بیشتر بوده و هنگام ضرورت به پول نقد و یا اضافه نمودن پول در حساب تان، می توانید تا به سادگی به یکی از دکانداران شهر که نمایندگی موبایل منی نیز باشد، رفته و به آسانی در حساب تان پول واریز کنید.

- موبایل منی به شما امکان این را فراهم می سازد تا به اعضای خانواده و دوستان تان که دارای حساب موبایل منی باشند، پول فرستاده و یا از آن ها پول دریافت کنید.
- موبایل منی به شما کمک می کند تا بل های تان را به سادگی از طریق تلفون موبایل تان پرداخت کرده و از منتظر ماندن در قطار غرض پرداخت بل برق و ضیاع وقت تان جلوگیری کنید.
- با استفاده از موبایل منی از انتقال پول نقد و خطرات ناشی از آن جلوگیری شده می تواند.

انتقال پول

افراد، خانواده ها و شرکت ها معمولاً به داخل و خارج از کشور به دوستان، اعضای خانواده و معامله داران تجارتي شان بخاطر مقاصد مختلف پول ارسال کرده و یا برعکس از داخل و یا خارج کشور پول دریافت می کنند. در کشور های مختلف، بانک ها با داشتن نمایندگی در داخل و یا روابط بانکی با بانک های دیگر در داخل و خارج کشور، زمینه انتقال پول را به صورت مصون فراهم می سازند. به این گونه، افراد و شرکت ها می توانند با داشتن حساب بانکی، به آسانی در داخل و خارج از یک کشور به مقاصد قانونی پول بفرستند.

بخاطر داشته باشید که ارسال پول از طریق بانک در مقایسه با سیستم های مانند حواله، به مراتب مصون تر، مؤثر تر، و ارزان تر می باشد. به طور مثال، اگر شما پول تان را از طریق حواله بفرستید، یکی از خطرات بالقوه ای که وجود دارد اینست که شاید شخص حواله کننده همزمان پول شما و افراد دیگر مانند شما را گرفته و از شهر یا کشور فرار کند و یا هم اینکه حواله کننده شخص مجرم باشد و در کشوری که شما پول حواله کرده اید و یا از آنجا به شما پول حواله گردیده است، توسط پولیس دستگیر گردیده و تمام پول ها از نزدش ضبط گردد. اما اگر شما از طریق حساب بانکی تان پول انتقال دهید، پول شما بر مبنای قانون محفوظ بوده و هیچ کسی بدون

حکم قانون نمی تواند پول شما را تصاحب کند. اخذ پول به اساس قانون وقتی صورت گرفته می تواند که پول شما از منابع غیر قانونی چون کشت و تجارت مواد مخدر، قتل و قاچاق انسان، دزدی، فساد، رشوه و اختلاس و نظیر آن بدست آمده باشد و یا اینکه پول شما (خواه قانونی یا غیر قانونی) به افراد جنایتکار، تروریست و امثال آن ها فرستاده شود. شایان ذکر است که با داشتن حساب بانکی و ارسال و یا دریافت پول از طریق حساب بانکی شما می توانید همیشه به تاریخچه و سوابق حسابات پولی تان هر وقتی که خواسته باشید، دسترسی داشته باشید.

خدمات نگهداری اشیای گران بها

بعضاً بانک ها به مشتریان شان در بدل فیس، زمینه این را مساعد می سازند تا اشیای قیمتی و گران بها از قبیل طلا و سایر جواهرات و زیورات، اسناد با ارزش و مهم مانند قبالة خانه و سایر اسناد مالکیت را در یک صندوق مخصوص در بانک که صرف صاحب آن به آن دسترسی داشته باشد، نگهداری کنند. با این کار، بانک ها زمینه جلوگیری از خطرات سرقت، آتش سوزی و از دست دادن یا مفقود شدن اشیای قیمتی مشتریان شان را فراهم می سازند.

صرافی یا خدمات مبادله اسعار چیست؟

صرافی عبارت از کار خرید و فروش اسعار یا پول کشور های مختلف می باشد. در افغانستان صرافان مطابق قانون از د افغانستان بانک جواز فعالیت اخذ کرده و به فعالیت صرافی می پردازند. صرافان مطابق قانون صرف اجازه خرید و فروش اسعار را داشته و به هیچ وجه اجازه گرفتن پس انداز و نگهداری پول های افراد و شرکت ها را ندارند. در صورتیکه شخصی پول خویش را نزد صراف نگهداری و یا پس انداز می کند، این عمل شخص مذکور خلاف قانون می باشد. و در صورتیکه صراف مذکور پول شخص را گرفته و فرار نماید و یا از دادن پول به شخص مذکور ابا ورزد، د افغانستان بانک مکلفیت قانونی ندارد تا از پول اشخاص در نزد صرافان محافظت کند. د افغانستان بانک مطابق قانون به شما توصیه می کند که پول های تان را نباید نزد صرافان پس انداز

و یا هم نگهداری کنید. در صورت بروز هر نوع مشکل، تمامی خطرات متوجه خودتان خواهد شد.

صورتحساب یا استیتمنت بانکی چیست؟

صورتحساب بانکی عبارت از تفصیل تمام معاملات پولی یک شخص که در یک حساب بانکی طی یک دوره معین صورت گرفته است می باشد. صورتحساب بانکی شامل جزئیات برداشت های پولی (معاملات دبتی)، واریز پول (معاملات کریدتی) و انتقالات پولی به حسابات دیگر (ترانسفر)، فیس های وضع شده از معاملات انجام شده، و فیس نگهداری حساب می باشد. طور مثال، اگر شخصی بخواهد که بداند در ظرف سه ماه گذشته چه معاملاتی را در حساب خویش انجام داده است، صورتحساب سه ماهه خویش را از بانک اخذ کرده و در آن می تواند ببیند که چه مقدار پول و در کدام تاریخ ها از حسابش برداشت کرده و یا هم به حسابش واریز کرده و در ختم آن دوره و بعد از انجام همه ی معاملات دبتی و کریدتی، پول موجود یا بیلانس حسابش چه مقدار بوده است. دوره صورتحساب می تواند به یک روزه، یک ماهه، یک ساله و یا هر دوره ای را که مشتری بخواهد، توسط بانک از سیستم پرنٹ گردد. طور مثال اگر یک مشتری بخواهد که از پانزدهم الی هژدهم ماه جوزا چه اندازه معاملات را انجام داده است، می تواند صورتحساب خویش را به همین دوره از بانک تقاضا کند.

منفعت یا تکتانه بانکی چیست؟

منفعت یا تکتانه بانکی که در زبان عربی به آن ربح گفته می شود، عبارت از فایده ایست که در برابر استفاده از پول به آن تعلق می گیرد. از دید اقتصاددانان، همانند اینکه مزد پاداش کار است، تکتانه نیز پاداش پول می باشد. در یک تعریف جامع، تکتانه عبارت از هزینه قرض گرفتن از مؤسسات مالی و هم چنان منفعت بدست آمده از پس انداز در مؤسسات مالی می باشد.

عایدی که از طریق تکتانه بدست می آید، به نام عاید تکتانه یاد می شود. نرخ تکتانه به شکل در صدی (فیصدی) نشان داده شده و منحنی در صدی از اصل مبلغ قرض و یا پس انداز محاسبه می شود. طور مثال اگر فیصدی منفعت (تکتانه) پس انداز ها 5% باشد، در این صورت پس انداز 100 افغانی در مدت یک سال مستحق منفعت 5 افغانی می گردد. فیصدی منفعت به صورت سالانه تعیین شده، و بعداً می تواند که به صورت ماهوار، ربعوار، و یا حتی روزانه سنجش و محاسبه شود. این که چه مقدار هزینه بخاطر استفاده از یک قرض پرداخت می کنید و یا چه مقدار منفعت از پس انداز تان دریافت می کنید، به فیصدی تکتانه، اصل مبلغ قرض یا پس انداز، و مدت آن ارتباط می گیرد. مثال: اگر شما 1000 افغانی را از بانک به مدت یک سال قرض گرفته باشید، و نرخ تکتانه سالیانه 5% باشد، شما در یک سال پنجاه افغانی تکتانه پرداخت خواهید کرد. اگر بخواهیم آن را محاسبه کنیم، حسب ذیل سنجش می شود. باید بخاطر داشت که علامت (*) برای نشان دادن عملیه ضرب بکار رفته و علامت (/) برای نشان دادن علامه تقسیم بکار می رود.

عاید تکتانه = مقدار پول * فیصدی تکتانه * مدت

$$1 * 0.05 * 1000 = 50$$

اگر تکتانه به شکل فیصدی ارایه نشده باشد، می توانیم آن را بر عدد صد تقسیم کرده، و به شکل فیصدی در آوریم. طور مثال تکتانه 5% را حسب ذیل به فیصدی در می آوریم:

$$5/100 = 0.05$$

انواع تکتانه: تکتانه را می توان به انواع مختلف تقسیم و مطالعه کرد. در ذیل، انواع نرخ تکتانه به تشریح گرفته شده اند.

1. تکتانه ثابت: تکتانه ثابت به تکتانه ای گفته می شود که نرخ تکتانه در جریان یک

مدت معین مثلاً یک سال، حسب قرارداد میان مؤسسه مالی و مشتری، قابل تغییر نبوده و ثابت باقی می ماند. یعنی با افزایش و کاهش نرخ تکتانه در بازار، مشتری و مؤسسه

مالی نمی توانند تکتانه را حسب قراردادی که با هم دارند، تغییر دهند. طور مثال، اگر یک شخص به نرخ تکتانه ثابت 10 فیصد از بانک قرض گرفته باشد، در صورتی که در جریان سال نرخ تکتانه در بازار به 12 فیصد افزایش یابد، بانک فیصدی تکتانه را بالای مشتری افزایش داده نمی تواند. هم چنان، اگر در بازار نرخ تکتانه به 8 فیصد کاهش یابد، مشتری نیز نمی تواند از بانک تقاضا کند تا فیصدی تکتانه را کاهش دهد. در صورتیکه در بازار نرخ تکتانه افزایش پیدا کند، مشتری به فیصدی تکتانه ثابت که قرض گرفته است، نفع برده، اما برعکس اگر نرخ تکتانه کاهش پیدا کند، بانک نفع بیشتر بدست می آورد.

2. تکتانه متغیر یا متحول: تکتانه متغیر به تکتانه ی گفته می شود که نرخ تکتانه در جریان یک مدت معین، حسب قرارداد میان مؤسسه مالی و مشتری، قابل تغییر بوده و ثابت نمی باشد. یعنی با افزایش و یا کاهش نرخ تکتانه در بازار، حسب قرارداد، مشتری و مؤسسه مالی می توانند که تکتانه را تغییر (افزایش یا کاهش) دهند. طور مثال، اگر یک شخص به نرخ 5 فیصد از بانک قرض گرفته باشد، و بعداً نرخ تکتانه در بازار به 6 فیصد افزایش یابد، در این صورت، بانک می تواند تا از مشتری 6 فیصد تکتانه دریافت کرده و نفع بیشتر ببرد. اما اگر در جریان سال نرخ تکتانه از 5 فیصد به 4 فیصد کاهش یابد، بانک نرخ تکتانه را کاهش داده و مشتری از آن نفع می برد.

انواع تکتانه از لحاظ سنجش:

1. تکتانه ساده: تکتانه ساده عبارت از محاسبه تکتانه از اصل مبلغ قرضه و یا پس انداز می باشد. برای اینکه تکتانه ساده را سنجش کنیم، اصل مبلغ پس انداز یا قرضه را در فیصدی تکتانه ضرب نموده و حاصل ضرب آن را در مدت قرضه ضرب می کنیم. طور مثال اگر یک بانک به پس انداز شما که مبلغ 100 افغانی باشد، در یک سال 5

فیصد تکتانه پرداخت کند، در ختم یک سال، تکتانه ی را که بدست خواهید آورد قرار ذیل محاسبه می گردد.

تکتانه = اصل مبلغ * نرخ تکتانه * مدت

$$\text{تکتانه} = 100 * 0.05 * 1 = 5$$

اگر مدت پس انداز فوق سه ماه بوده و نرخ تکتانه 5 فیصد در سال باشد، در این صورت تکتانه با تقسیم کردن مدت مذکور بر 12 ماه محاسبه می گردد.

تکتانه = اصل مبلغ * نرخ تکتانه * مدت

$$\text{تکتانه} = 100 * 0.05 * \frac{3}{12} = 1.25$$

2. تکتانه مرکب: تکتانه مرکب عبارت از دریافت تکتانه (منفعت) از عاید تکتانه می

باشد. به این گونه، در تکتانه مرکب، بر علاوه حاصل کردن تکتانه از اصل مبلغ بعد از یک دوره، در دوره بعدی از تکتانه حاصل شده دوره قبل نیز تکتانه دریافت می گردد.

مثال: فرض کنید که یک شخص مبلغ 1000 افغانی را در بانک به مدت سه سال پس انداز می کند. بانک در ختم هر سال به وی 10 فیصد تکتانه پرداخت می کند. شخص مذکور در ختم سال اول مبلغ 100 افغانی تکتانه از درک پس انداز خویش از بانک به دست خواهد آورد. در ختم سال دوم، وی هم از مبلغ 1000 افغانی اصل پس انداز خویش و هم از 100 افغانی عاید تکتانه پس انداز سال قبل خویش تکتانه بدست خواهد آورد. به تکتانه ی که وی از عاید تکتانه دوره قبل خویش بدست خواهد آورد، تکتانه مرکب گفته می شود. پس به این گونه وی در ختم سال دوم از 1000 افغانی نه، بلکه از مبلغ 1100 افغانی تکتانه بدست خواهد آورد و به این گونه عاید تکتانه وی در ختم سال دوم مبلغ 100 افغانی نه، بلکه مبلغ 110 افغانی خواهد گردید. تکتانه مرکب در قسمت قرضه هم وجود داشته و وقتی تحقق می یابد که شما بر علاوه اصل مبلغ قرض، از تکتانه آن نیز تکتانه پرداخت کنید. طور مثال، فرض کنید که یک شخص قسط ماه سوم قرض اش را که مبلغ 5000 افغانی می شود همراه با

تکثانه آن که مبلغ 50 افغانی می شود، به بانک پرداخت نکرده است. در ماه بعد، وی باید هم از قسط تحویل ناشده و هم از تکثانه تحویل ناشده آن که مبلغ 50 افغانی می شود، تکثانه تحویل کند. به این گونه تکثانه ای که وی از تکثانه پرداخت ناشده دوره قبلی پرداخت می کند، تکثانه مرکب می باشد.

3. سنجش تکثانه از اصل مبلغ قرضه: محاسبه تکثانه از اصل مبلغ قرضه عبارت از نوعی از طریقه سنجش تکثانه است که با پرداخت اقساط قرضه، تکثانه از مبلغ یا اقساط باقیمانده قرضه محاسبه نگردیده، بلکه در عوض بانک تکثانه را از اصل مبلغ قرضه محاسبه می کند. طور مثال اگر یک شخص مبلغ 120,000 افغانی را به مدت یک سال از بانک قرض بگیرد و نرخ تکثانه 12 فیصد در سال باشد، در صورتی که شخص مذکور قرض خویش را در شش قسط مساویانه یعنی 20,000 افغانی در هر دو ماه به بانک بپردازد، به اساس روش محاسبه تکثانه از اصل مبلغ قرضه، با پرداخت اقساط، تکثانه از مبلغ باقیمانده قرضه محاسبه نشده، بلکه تکثانه تا پرداخت آخرین قسط، از مبلغ 120,000 محاسبه می گردد.

تکثانه قابل پرداخت	مبلغ باقیمانده قرضه	قسط قابل پرداخت در هر دو ماه	اقساط
2,400	100,000	20,000	قسط اول
2,400	80,000	20,000	قسط دوم
2,400	60,000	20,000	قسط سوم
2,400	40,000	20,000	قسط چهارم
2,400	20,000	20,000	قسط پنجم
2,400	0	20,000	قسط ششم
14,400		120,000	مجموع

قسمیکه در جدول فوق دیده می شود، تکتانه قابل پرداخت در هر دو ماه از مبلغ باقیمانده قرضه محاسبه نشده، بلکه در هر عوض تکتانه هر دو ماه بعد از مبلغ 120,000 افغانی محاسبه می شود. مبلغ 120,000 افغانی در 2% ضرب گردیده و به این صورت 2400 افغانی در هر دو ماه به شکل تکتانه قرضه قابل پرداخت می باشد. قابل ذکر است که چون نرخ تکتانه سالانه 12 در صد می باشد، پس وقتی قرضه مورد نظر در شش قسط دو ماهه پرداخت گردد، در این صورت فیصدی تکتانه سالانه که 12 فیصد می باشد تقسیم شش گردیده که به این ترتیب 2 فیصد تکتانه در هر دو ماه بالای قرضه متذکره محاسبه می گردد.

محاسبه تکتانه از اصل مبلغ قرضه خیلی پر هزینه بوده و غیر عادلانه می باشد. به این دلیل بهتر است تا متقاضیان قرضه با این نوع محاسبه تکتانه بلدیت داشته و قبل از توافق و قرارداد قرضه خود را مطمئن سازند که مؤسسه مالی تکتانه را از مبلغ باقیمانده قرضه محاسبه کند.

4. محاسبه تکتانه از مبلغ باقیمانده: در محاسبه تکتانه از مبلغ باقیمانده قرضه، مؤسسه مالی تکتانه را در هر دوره از مبلغ باقیمانده نزد مشتری، محاسبه می کند. این روش محاسبه نرخ تکتانه در مقایسه با روش محاسبه تکتانه از مبلغ ثابت، عادلانه تر و کم هزینه می باشد. اگر مثال قبلی را در نظر بگیریم، تکتانه قرضه متذکره حسب ذیل محاسبه می گردد.

اقساط	مبلغ قسط قابل پرداخت در هر دو ماه	مبلغ باقیمانده قرضه	تکثانه قابل پرداخت
قسط اول	20,000	100,000	2,400
قسط دوم	20,000	80,000	20,00
قسط سوم	20,000	60,000	16,00
قسط چهارم	20,000	40,000	12,00
قسط پنجم	20,000	20,000	8,00
قسط ششم	20,000	0	4,00
مجموع	120,000		8,400

قسمی که در جدول فوق دیده می شود، در این روش در قسط دوم، مشتری تکثانه را از مبلغ باقیمانده یعنی 100,000 افغانی پرداخت کرده، در حالیکه در روش قبلی، مشتری در قسط دوم، تکثانه را از مبلغ اصلی قرضه که 120,000 افغانی می باشد، پرداخت می کند. به همین گونه در این روش قسمی که دیده می شود، در قسط ششم مشتری تکثانه را از مبلغ باقیمانده قرضه که 20,000 افغانی می باشد، پرداخت کرده، در حالیکه در روش قبلی مشتری در قسط ششم تکثانه را از مبلغ باقیمانده قرضه نه، بلکه از مبلغ اصلی قرضه که 120,000 افغانی می باشد، پرداخت می کند. در حالیکه مشتری عملاً باید تکثانه را از مبلغی که نزدش باقیمانده است، پرداخت کند.

چگونه تکثانه را طور ماهوار سنجش کنیم؟ نرخ تکثانه معمولاً سالیانه بوده اما می توانیم که بعداً آن را به شکل ربعوار، ماهوار، هفته وار و حتی روزانه تبدیل و سنجش کنیم. سنجش نرخ تکثانه به ماهانه و روزانه به شما کمک خواهد کرد تا بدانید که چه مقدار پول را به شکل تکثانه در یک روز و یا یک ماه پرداخت کرده و یا برعکس بدست می آورید.

طور مثال، اگر نرخ سالانه تکتانه 12 فیصد باشد، برای دریافت فیصدی تکتانه ربعوار، نرخ تکتانه سالانه را تقسیم 4 می کنیم. زیرا یک سال چهار ربع می باشد. به همین گونه برای دریافت فیصدی تکتانه به صورت ماهوار، نرخ تکتانه سالانه را تقسیم دوازده می کنیم. زیرا یک سال دوازده ماه می باشد. اگر بخواهیم تا فیصدی تکتانه را به طور هفته وار پیدا کنیم، نرخ تکتانه سالانه را تقسیم 52 می کنیم، زیرا یک سال 52 هفته می باشد. در نهایت، اگر بخواهیم تا فیصدی تکتانه را به طور روزانه پیدا کنیم، نرخ تکتانه سالانه را بالای 365 تقسیم می کنیم.

بیمه سپرده ها چیست؟

بیمه سپرده ها عبارت از سیستمی است که در صورتیکه یک بانک نتواند تا پول امانت گذاران اش را پرداخت نماید، اداره بیمه سپرده ها آن را پرداخت می نماید. در افغانستان، اداره بیمه سپرده های افغان در سال 1388 توسط د افغانستان بانک ایجاد شد تا اعتماد مردم نسبت به سکتور مالی کشور تقویت گردیده و نیز سیستم مالی کشور انکشاف یابد. در حال حاضر، اداره بیمه سپرده های افغان الی مبلغ 100,000 افغانی امانت هر یک از امانت گذاران را که نزد مؤسسات مالی مجوز د افغانستان بانک مانند بانکها که اجازه گرفتن سپرده های مردم را مطابق قانون داشته باشد، بیمه می کند. مبلغ متذکره اصل مبلغ سپرده یک شخص و نیز تکتانه آن را که از 100,000 افغانی تجاوز نکند، را بیمه می کند. قابل یاد آوری است که دارندگان حسابات بانکی هیچ نوع پولی را به عنوان مصرف بیمه سپرده های شان به بانک ها نپرداخته بلکه بانک ها مکلف اند تا هزینه بیمه سپرده ها را خود متقبل شده و پرداخت کنند. علاقمندان می توانند که برای معلومات بیشتر به صفحه انترنتی اداره بیمه سپرده های افغان www.adic.gov.af مراجعه کنند.

ثبت اعتبارات عامه چیست؟

ثبت اعتبارات عامه عبارت از سیستمی است که معلومات را در رابطه به پیشینه اعتباری افراد و شرکت ها از منابع مختلف مانند بانک ها، مؤسسات قرضه های کوچک، د افغانستان برشنا شرکت و سایر منابع اعتباری جمع آوری نموده و ثبت سیستم می نماید.

ثبت اعتبارات عامه تنها شامل معلومات سوابق اعتباری افراد و شرکت ها از مؤسسات مالی نمی شود، بلکه در بخش های دیگر نیز که افراد به نحوی بدهکار دولت و یا سکتور خصوصی باشند، معلومات شان ثبت این سیستم می شود. طور مثال در صورتیکه یک شخص بل برق خانه اش را تحویل نکند و یا آن را در وقت معین تحویل ننماید، و یا هم اینکه آن را در وقت معین اش تحویل نماید، در هر یکی از این حالات، هر نوع معلومات در رابطه به وی، خواه مثبت باشد و یا منفی، از جانب شرکت برشنا با سیستم ثبت اعتبارات عامه د افغانستان بانک شریک ساخته شده و مطابق اینکه در گذشته چگونه در تعهدات خود عمل کرده است، مؤسسات مالی در باره اش تصمیم گرفته تا برایش قرض اعطا کنند یا خیر. نکته مهم اینست که مؤسسات مالی به آسانی حاضر نمی شوند تا بدون تضمین و نرخ تکتانه بلند به افرادی که دارای سوابق اعتباری منفی اند، قرض بدهند.

موارد ضروری که باید هنگام انتخاب مؤسسه مالی و استفاده از محصولات مالی مدنظر قرار داد:

1. شما شایسته استفاده از خدمات بهترین مؤسسه مالی می باشید. از اینرو، ابتدا در باره شهرت نیک یک مؤسسه مالی معلومات بدست آرید که از چه شهرتی در میان مردم برخوردار است و بهترین یکی از آنها را انتخاب کنید.
2. در باره کیفیت محصولات و خدمات مالی که یک مؤسسه مالی عرضه می کند، معلومات بدست آورده و مؤسسه ای را انتخاب کنید که با کیفیت ترین محصولات و خدمات را به شما پیشکش می کند.

3. در رابطه به سطح توجه یک مؤسسه مالی در رسیدگی به شکایات مشتریان
معلومات بدست آورده و مؤسسه ی را انتخاب کنید که به مشکلات و شکایات
مشتریانش رسیدگی جدی و مسؤولانه کند.
4. مطابق ضرورت تان، فکر کنید که کدام یک از محصولات مالی می تواند نیازمندی
شما را تأمین کند. شما در این رابطه می توانید از بخش خدمات مشتریان یک مؤسسه
مالی مشوره بگیرید تا مناسب ترین محصول را که بتواند تقاضای شما را برآورده
سازد، به شما پیشکش کند.
5. در رابطه به فیزی که یک مؤسسه مالی از خدمات و محصولات خویش اخذ می کند،
معلومات کامل بدست آرید. بعضی مؤسسات مالی بخاطر نگهداری حساب شما، خواه
در آن پول باشد یا خیر، بصورت ماهوار فیس اخذ می کنند. فیس نگهداری حسابات
نیز از یک مؤسسه مالی تا مؤسسه مالی دیگر متفاوت می باشد. بعضی از مؤسسات
مالی اند که از حسابات مشتریان خویش فیس اخذ نمی کنند. همچنان، بعضی از
مؤسسات مالی از دبت کارت و کریدت کارت شان بصورت سالانه فیس اخذ می
کنند. بهتر است تا معلومات کامل در رابطه به تمامی انواع و اقسام فیس های که یک
مؤسسه مالی با استفاده از یک محصول از شما اخذ می نماید، معلومات بدست آورده
و مناسب ترین آن را انتخاب کنید.
6. در رابطه به تعداد نمایندگی های یک مؤسسه مالی و موقعیت آن ها، تعداد ماشین های
خودکار صرافی و تعداد ماشین های پاس آن معلومات بدست آرید. فاصله نمایندگی
یک مؤسسه مالی از خانه و محل کار شما، مهم می باشد. اما لازم نیست که یک
مؤسسه مالی که دارای تعداد بیشتر نمایندگی باشد، خدمات بهتر را نیز عرضه کرده و
یا شهرت نیک داشته باشد. تعداد ماشین های خودکار صرافی یک مؤسسه مالی به شما
کمک می کند تا با استفاده از دبت کارت، بدون رفتن به نمایندگی مؤسسه مالی مورد
نظر، از حساب تان پول برداشت کنید.

7. در رابطه به اینکه یک مؤسسه مالی دبت کارت عرضه کرده، و یا دارای خدمات بانکداری از طریق انترنت و تلفون موبایل می باشد یا خیر، معلومات حاصل کنید.
8. در رابطه به بیلانس حد اقل بپرسید که آیا مؤسسه مالی مورد نظر بیلانس حد اقل را لازم می داند یا خیر. بیلانس حد اقل به این معنی است که شما بخاطر اینکه حساب تان فعال باقی بماند، باید همیشه یک مبلغ حد اقل را (معمولا 5000 افغانی یا 100 دالر) در حساب تان نگهداری کرده و از آن استفاده نکنید. در حالیکه از باقی پولی که در حساب تان است، می توانید هنگام ضرورت، استفاده کنید. در صورتیکه بیلانس حد اقل لازم نباشد، شما می توانید تمام پول تان را هنگام ضرورت برداشت کنید.
9. شرایط مؤسسات مالی مختلف را غرض استفاده از محصول مورد نظر با هم مقایسه نموده، و آن مؤسسه ی را انتخاب نمایید که بهترین شرایط و کیفیت عرضه خدمات و رسیدگی به مشتری را به شما فراهم می نماید.
10. از مؤسسه مالی مورد نظر بپرسید تا برگه های معلوماتی محصولات و خدماتی را که عرضه می کند، به شما بدهد، تا بتوانید در رابطه به محصولات و خدمات مؤسسه مذکور واقف بوده و حتی آن را با سایر مؤسسات غرض تصمیم گیری بهتر، مقایسه کنید.
11. قبل از افتتاح حساب بانکی و یا استفاده از هر نوع خدمات بانکی، اولاً شرایط آن را خوانده و در رابطه به موضوعات، نکات و شرایط بسیار مهم آن، از کارمندان بخش خدمات مشتریان بانک معلومات بدست آورید. از بانک مورد نظر بپرسید که با استفاده از محصولات و خدمات آن، حقوق شما منحصراً یک مشتری چه می باشد، و هنگام وقوع یک مشکل، چگونه آن ها از حقوق شما حمایت می کنند. خود را مطمئن سازید که در صورت وقوع یک مشکل و یا هنگام استفاده از خدمات بانکی، بانک به حقوق شما منحصراً مشتری اش توجه کافی و جدی مبذول دارد.

12. اگر شما معنی اصطلاحات خاص و یا هم مفهوم شرایط قرارداد استفاده از محصول را نمی دانید، از کارمند مربوطه مؤسسه مالی در رابطه به آن معلومات بدست آورید و خود را مطمئن سازید که شما از شرایط محصول به صورت کامل مطلع بوده و با آن موافق هستید.
13. همچنان، شما باید شرایط استفاده از محصول را با دقت خوانده تا مسئولیت های خود را منحیث مشتری بدانید. اگر شما نمی توانید تا شرایط طولانی را که در چند صفحه می باشند، بخوانید، از کارمند مربوطه بانک پرسید تا مهمترین مسئولیت های شما را به شما توضیح دهد.
14. در صورتیکه شرایط و خصوصیات یک محصول واضح نباشد، آن را انتخاب نکرده و از امضای قرارداد خرید و استفاده محصول جلوگیری کنید.
15. بعد از انجام هر معامله مالی از قبیل واریز نمودن پول، برداشت پول و انتقال پول از حساب تان، از شخص مسؤول رسید معامله انجام شده را که با مهر مؤسسه مالی و امضای شخص مسؤول مزین باشد، اخذ کنید.
16. در صورت استفاده از چک بوک بانکی، چک بوک تان را در جای محفوظ نگهداری نموده و آن را از قبل امضا نکنید.
17. در صورت استفاده از دبت کارت و کرایت کارت، شماره پین کود و رمز عبور تان را در یک جای فوق العاده محفوظ نگهداری کنید.
18. مؤسسه مالی را انتخاب کنید که با خدمات و محصولات اش ضرورت های مالی شما را برآورده بتواند.
19. مؤسسه مالی را انتخاب کنید که کارکنان آن هنگام ارائه خدمات با شما رفتار نیک کرده و با علاقمندی و احترام به پرسش های شما پاسخ ارائه کنند.

مکلفیت های مؤسسات مالی در برابر مشتریان شان کدام ها اند؟

هنگامیکه شما بخواهید تا از محصولات و خدمات مالی رسمی استفاده کنید، مؤسسات مالی مکلفیت های مشخصی در برابر شما داشته که بخشی از آن ها به صورت گُلی در ذیل ذکر می گردند.

1. شریک سازی معلومات در رابطه به نحوه استفاده از یک محصول مالی. طور مثال نحوه استفاده از کریدت کارت.
2. شریک سازی معلومات به گونه شفاف در رابطه به تمامی هزینه ها و فیس های یک محصول مالی. به گونه مثال در صورت استفاده از دبت کارت یا کریدت کارت، معلومات در رابطه به فیس ماهانه، فیس سالانه، فیس تمدید کارت، فیس استفاده از ماشین خودکار صرافى مربوط به بانک دیگر در داخل و خارج از کشور، فیس مفقود شدن کارت، فیس انجام معاملات آنلاین با استفاده از کارت، نرخ تکتانه، و سایر هزینه ها و فیس هایی که مؤسسه مالی قرار است از مشتری اخذ کند.
3. معلومات در رابطه به شرایط عمده استفاده از یک محصول مالی
4. معلومات در رابطه به مکلفیت های مشتری در برابر مؤسسه مالی در صورت استفاده از یک محصول مالی
5. معلومات در باره به مکلفیت های مؤسسه مالی در برابر مشتری
6. مؤسسات مالی باید محصولی را برای یک مشتری توصیه و پیشکش کنند که مطابق ضرورت مشتری باشد.
7. مؤسسات مالی نباید محصولاتی را که مشتری به آن ضرورت ندارد، را به مشتری پیشکش کرده و مشتری را علاقمند به استفاده آن کنند.
8. در صورت قرضه، مؤسسات مالی باید نرخ تکتانه، جزئیات تمامی هزینه های ماهوار و سالانه نرخ تکتانه، تقسیم اوقات واضح بازپرداخت، جرایم تأخیر در

بازپرداخت، و سایر هزینه ها و فیس های خویش را بصورت دقیق به مشتری توضیح داده و در اختیارش قرار دهند.

9. مؤسسات مالی باید مزایا و نیز خطرات محصول مالی مورد نظر مشتری را قبل از عقد قرارداد با مشتری، شریک سازند تا مشتری از مزایا و خطرات یک محصول همزمان آگاه باشد.

10. مؤسسات مالی باید قبل از عقد قرارداد و استفاده از یک محصول، یک کاپی از قرارداد را غرض مطالعه به مشتریان شان بصورت چاپی به زبان ساده و عام فهم و با خط سبک متوسط که خوانا باشد، قرار دهند.

11. مؤسسات مالی باید بعد از عقد قرارداد، یک کاپی از قرارداد را که همه شرایط استفاده از محصول و فیس ها و هزینه ها و مکلفیت های مشتری و مؤسسه مالی را در بر داشته باشد، در اختیار مشتری قرار دهند.

12. مؤسسات مالی باید در صورت تغییر شرایط و فیس های استفاده از محصول، مشتری را در جریان قرار داده و در صورت عدم رضایت مشتری، اگر مشتری بخواهد استفاده از محصول را متوقف سازد، به مشتری فرصت داده شده و از آن هزینه های اضافی اخذ نگردد. طور مثال در صورت تغییر فیس ماهانه یا سالانه یک کریدت کارت، در صورتی که مشتری با آن موافق نباشد، به مشتری فرصت داده شود تا استفاده از محصول متذکره را متوقف سازد.

13. مؤسسات مالی مکلف اند تا مطابق قانون همه معلومات مهم و محرم مشتری را محفوظ نگهدارند. افشای معلومات مالی مشتری با نهاد های ذیربط دولتی تنها به اساس حکم قانون مجاز می باشد.

14. مؤسسات مالی باید برای رسیدگی به شکایات مشتریان شان دارای پالیسی واضح بوده و میکانیزم داخلی مؤثر و مستقل را در این رابطه داشته باشد.

چگونه از یک مؤسسه مالی شکایت کنیم؟

در صورتیکه یک مؤسسه مالی خلاف قرارداد و آنچه که تعهد کرده است، با شما عمل کند، طور مثال فیزی را از شما اخذ کند که در قرارداد وجود نداشته باشد، در قدم نخست شما می توانید تا به بخش رسیدگی به شکایات مشتریان مؤسسه مالی مورد نظر مراجعه نموده و شکایت تان را درج کنید. در صورتیکه بخش شکایات مشتریان به مشکل شما رسیدگی نکرده و یا رسیدگی لازم نکند و یا اینکه با فیصله آن ها، قناعت شما حاصل نگردد، در حالیکه شما مطمئن هستید که حق شما تلف گردیده است، شما می توانید به کمیسیون حل منازعات مالی د افغانستان بانک واقع دهمزنگ به تماس شده و علیه مؤسسه مالی مورد نظر شکایت درج کنید. کمیسیون حل منازعات مالی د افغانستان بانک از لحاظ تصمیم گیری مستقل بوده و دارای صلاحیت قانونی در حل و فصل مشکلات میان بانک ها و مشتریان شان می باشد. فیصله کمیسیون حل منازعات مالی بالای مؤسسات مالی مطابق حکم قانون قابل تعمیم می باشد.

وبسایت www.fdr.gov.af

شماره تماس: 020-251-0614

بیمه چیست؟

بیمه قراردادی است که در آن شرکت بیمه تعهد می کند که در مقابل پولی (حق بیمه) که یک شخص و یا یک شرکت (بیمه گزار) به آن می پردازد، به بیمه گزار در هنگام رویداد و حوادث پیش آمده، جبران خساره پردازد.

بیمه به بیمه گزار کمک می کند تا در هنگام وقوع حوادث ناگوار، از ضرر مالی جلوگیری کند. طور مثال اگر یک شخص خانه خود را در برابر آتش سوزی بیمه کند، در صورتی که خانه موصوف در اثر کدام رویدادی آتش بگیرد، شخص مذکور به شرکت بیمه رفته و با ارائه اسناد بیمه خویش، درخواست جبران خساره می کند. شرکت بیمه مطابق قرارداد مکلف است که به وی به اندازه مبلغ توافق شده، جبران خساره پرداخت کند.

با بیمه کردن اموال خویش، افراد و شرکت ها می توانند که خطرات احتمالی آینده مانند سرقت، آتش سوزی، حادثه ترافیکی، مریضی و امثال آن را به شرکت بیمه انتقال داده و جبران خسارت طلب کنند. فیس بیمه که به نام حق البیمه نیز یاد می شود، به اساس احتمال خطرات متوقعه تعیین می گردد. طور مثال اگر یک شخص بخواهد موتر خویش را در برابر حادثات ترافیکی بیمه کند، شرکت بیمه معلوماتی را می خواهد بدست آورد که به اساس آن بتواند خطرات متوقعه را دقیق تر سنجش کند. این معلومات می تواند شامل، جدید یا کهنه بودن موتر، حادثات شخص مذکور در گذشته، بی احتیاط بودن و یا با احتیاط بودن شخص مذکور، سرعت گیری زیاد، جرایم ترافیکی که بخاطر حادثات موصوف در گذشته پرداخت کرده است، باشد. هر قدر که معلومات مثبت باشد، حق البیمه پائین تر تعیین می شود، در صورتیکه معلومات منفی بوده و احتمال اتفاق افتادن حادثه در آینده بیشتر باشد، به همان تناسب، حق البیمه بلند تر تعیین می شود.

چگونه می توان از خدمات بیمه استفاده کرد؟

برای مستفید شدن از خدمات بیمه، شما می توانید بشکل مستقیم از شرکت بیمه و یا از نمایندگی های که خدمات بیمه را بفروش می رسانند، انواع مختلف بیمه را خریداری کنید. بیمه دارای انواع متعدد بوده که در ذیل صرف به چند نوع آن می پردازیم.

1. **بیمه آتش سوزی یا حریق:** این نوع بیمه به منظور جبران خساره دارایی های اشخاص و شرکت ها در برابر آتش سوزی می باشد. افراد و شرکت ها می توانند تا در برابر خطرات احتمالی آتش سوزی، خانه، دکان و اموال تجارتي خویش را در مقابل آتش سوزی بیمه کنند.
2. **بیمه صحتی:** این نوع بیمه دارای انواع مختلف مانند بیمه دندان، بیمه عمل جراحی، و سایر انواع بوده که حسب توافق میان شرکت بیمه و بیمه گزار یک بخش و یا هم کل هزینه تداوی یک شخص توسط شرکت بیمه در برابر دریافت حق البیمه معین، دریافت می گردد.
3. **بیمه سفر:** با داشتن بیمه سفر، هرگاه یک شخص در جریان سفر مریض شده و یا تصادم کند، شرکت بیمه خسارات مالی وارده بر بیمه گزار را جبران کرده و هزینه آن را می پردازد.

4. **بیمه حوادث شخصی:** این نوع بیمه شخص را در مقابل حوادث ناگهانی چون تصادف، لغزیدن، حوادث ترافیکی، افتیدن و سایر حوادث غیر مترقبه، تحت پوشش قرار میدهد. قابل ذکر است که با وصف اینکه شرکت بیمه افراد و اشخاص را با دریافت حق بیمه در موارد مختلف بیمه می کند، اما شخص و یا شرکت بیمه شده نیز دارای مسئولیت های مشخص بوده که باید آن را مراعات کند. در صورت وقوع حادثات، شرکت بیمه پیرامون موضوع تحقیق کرده، و بعداً روی پرداخت جبران خساره تصمیم می گیرد. طور مثال، در صورت بیمه آتش سوزی، بیمه گزار باید وسایل ضد حریق را در منزل خویش نگهداری کرده، و تدابیر جلوگیری از آتش سوزی را مراعات کند. در صورتی که شخص مذکور در این موارد بی توجهی کرده و یا شواهد مبنی بر عمدی بودن آن بدست آید، شخص متذکره مستحق جبران خساره نخواهد گشت.

تولید ناخالص داخلی چیست؟

تولید ناخالص داخلی عبارت از ارزش مجموعی تمام اجناس و خدماتی است که در یک دوره معین، معمولاً یک سال، در یک کشور تولید می گردد. به هر اندازه ای که یک کشور بتواند بیشتر تولید کند، به همان اندازه رشد و رفاه اقتصادی در آن کشور افزایش یافته و عاید مردم افزایش می یابد. برای مثال فرض کنید که افغانستان سالانه تنها سیب تولید می کند. اگر افغانستان در سال 1396 به اندازه 20 تن سیب تولید کرده باشد و قیمت هر تن سیب در بازار 1000 افغانی باشد، در این صورت تولید ناخالص داخلی افغانستان قرار ذیل محاسبه می شود:

تولید ناخالص داخلی افغانستان در سال 1396 = مقدار سیب تولید شده $\times$ در قیمت فی تن سیب
 تولید ناخالص داخلی افغانستان در سال 1396 = 20 تن سیب $\times$ 1000 افغانی = 20,000

حقیقت امر اینست که یک کشور یک جنس را تنها تولید نکرده بلکه هزاران قلم جنس مختلف را تولید می کند که در محاسبه تولید ناخالص داخلی مقدار هر یک از اجناس تولید شده در قیمت آن ضرب می شود.

همچنان افزایش مقدار اموال و خدمات از یک سال به سال دیگر را رشد اقتصادی می گویند. طور مثال اگر افغانستان بتواند در سال 1397 مقدار تولید سیب اش را افزایش داده و به 22 تن برساند، افزایش 2 تن سیب در صورتیکه سطح قیمت ها را ثابت فرض کنیم، بیانگر رشد اقتصادی 10 درصد می باشد.

تورم پولی یا انفلاسیون چیست؟

تورم پولی عبارت از افزایش تدریجی سطح عمومی قیمت ها در یک کشور بوده که با کاهش قدرت خرید پول همراه می باشد. طور مثال، اگر قیمت یک کیلو برنج در ختم ماه حمل سال 1397 مبلغ 100 افغانی بوده باشد، اما در ختم ماه ثور، قیمت یک کیلو برنج 110 افغانی گردد، بیانگر آن است که قیمت برنج نظر به ماه گذشته، ده فیصد افزایش یافته است. در این حال برای خریداری عین مقدار برنج، به پول بیشتر نیاز بوده و نمی توان با 100 افغانی، عین مقدار برنج را خریداری کرد. از همین رو گفته می شود که تورم با کاهش قدرت خرید پول همراه می باشد. به همین گونه، برای محاسبه تورم پولی، تغییرات در سبد یا بسته ای از اموال و خدمات از یک دوره تا دوره دیگر سنجش می شود. در صورتی که سطح قیمت ها نظر به دوره قبلی پائین آمده باشد، آن را انقباض پولی یا دیفلاسیون می گویند. اما اگر سطح قیمت ها نظر به دوره قبلی افزایش یافته باشد، آن را تورم پولی می گویند.

هر چند تورم پولی افزایش سطح عمومی قیمت ها تعریف می گردد، اما این به معنی افزایش قیمت همه اجناس و خدمات موجود در بازار نمی باشد. بلکه تورم پولی افزایش قیمت یک بسته ای از اجناس و خدمات را که شامل اجناس حیاتی و مهم مانند مواد غذایی، لباس، دوا، کرایه

خانه، کرایه موتر، فیس داکتر و امثال آن را شامل می گردد. قیمت های اجناس تجملی مانند موتر، زیورات، لباس های قیمتی، وسایل زینتی، و نظایر آن شامل تعریف تورم نمی گردد.



این کتاب رهنما را می‌توان به ویج شخص و نهادهای اجازه فروش آن را نداشته و با متخلفین
برخورد قانونی صورت می‌گیرد.



info@dab.gov.af
0093 0202104146



Da Afghanistan Bank-Youtube



Da Afghanistan Bank-Google+



www.facebook.com/AFGCentralbank



twitter.com/AFGCentralbank

Web: www.dab.gov.af